

Cyfarfod

PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG AC ECONOMI

Dyddiad ac Amser

10.30 y.b., DYDD IAU, 23AIN MAWRTH, 2023

NODER: CYNHELIR SESIWN BRIFFIO I'R AELODAU AM 10.15YB

Lleoliad

**Cyfarfod Aml-leoliad - Siambr Hywel Dda, Swyddfa'r Cyngor, Caernarfon/
Rhithiol ar Zoom**

*** NODER ***

Bydd y cyfarfod yn cael ei we-ddarlledu

https://gwynedd.public-i.tv/core//cy_GB/portal/home

Pwynt Cyswllt

Eirian Roberts

01286 679018

eirianroberts3@gwynedd.llyw.cymru

(Dosbarthwyd Dydd Mercher, 15 Mawrth 2023)

PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG AC ECONOMI

AELODAETH (18)

Plaid Cymru (12)

Y Cynghorwyr

Jina Gwyrfai
Dawn Lynne Jones
Gareth Tudor Jones
Gwynfor Owen
Huw Rowlands
Rhys Tudur

Iwan Huws
Dewi Jones
Olaf Cai Larsen
Llio Elenid Owen
Paul John Rowlinson
Sasha Williams

Annibynnol (6)

Y Cynghorwyr

Elwyn Jones
Beth Lawton
John Pughe Roberts

Gwilym Jones
Dewi Owen
Richard Glyn Roberts

Aelodau Ex-officio

Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Cyngor

AELODAU CYFETHOLEDIG:

Hefo pleidlais ar faterion addysg yn unig

[sedd wag]

Eglwys yng Nghymru

Colette Owen

Yr Eglwys Gatholig

[sedd wag]

Cynrychiolydd Rhieni/Llywodraethwyr
Meirionnydd

Karen Vaughan Jones

Cynrychiolydd Rhieni/Llywodraethwyr
Dwyfor

Manon Williams

Cynrychiolydd Rhieni/Llywodraethwyr
Arfon

Heb Bleidlais:

[sedd wag]

Dylan Huw Jones

NASUWT

R H A G L E N

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Derbyn unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol.

3. MATERION BRYN

Nodi unrhyw eitemau sy'n fater brys ym marn y Cadeirydd fel y gellir eu hystyried.

4. COFNODION

5 - 11

Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid llofnodi cofnodion y cyfarfod blaenorol o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 22 Chwefror, 2023 fel rhai cywir.

5. CYNLLUN TWF GOGLEDD CYMRU - ADRODDIAD 12 - 36 PERFFORMIAD CHWARTER 3 2022-23

Aelod Cabinet – Y Cynghorydd Dyfrig Siencyn

Ystyried adroddiad ar yr uchod.

6. ADDYSG A'R GYMRAEG: GWELEDIGAETH NEWYDD AR GYFER 37 - 43 CYFUNDREFN ADDYSG DROCHI TUAG AT 2032 A THU HWNT

Aelod Cabinet – Y Cynghorydd Beca Brown

Ystyried adroddiad ar yr uchod.

7. CYNLLUNIO'R GWEITHLU 44 - 52

Aelod Cabinet – Y Cynghorydd Menna Jones

Ystyried adroddiad ar yr uchod.

8. CYFARFODYDD HERIO PERFFORMIAD CYLLID 53

Enwebu cynrychiolydd i fynychu Cyfarfodydd Herio Perfformiad yr Adran Gyllid.

PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG AC ECONOMI DYDD IAU, 2 CHWEFROR 2023

Presenoldeb:

Y Cynghorwyr: Beth Lawton (Cadeirydd)
Cai Larsen (Is-gadeirydd)

Y Cynghorwyr:- Jina Gwyrfai, Iwan Huws, Dawn Lynne Jones, Dewi Jones, Elwyn Jones, Gareth Tudor Jones, Dewi Owen, Gwynfor Owen, John Pughe Roberts, Richard Glyn Roberts, Huw Llwyd Rowlands, Paul Rowlinson a Rhys Tudur.

Aelod Cyfetholedig: Manon Williams (Cynrychiolydd Rhieni / Llywodraethwyr Arfon)

Swyddogion yn bresennol: Bethan Adams (Ymgynghorydd Craffu) ac Eirian Roberts (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth).

Yn bresennol ar gyfer eitem 5: Y Cynghorydd Nia Jeffreys (Dirprwy Arweinydd), Roland Evans (Pennaeth Cynorthwyol Diwylliant), Sian Jones (Rheolwr Twristiaeth, Marchnata a Digwyddiadau) ac Angela Jones (Rheolwr Partneriaethau Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri).

Diolchodd y Cadeirydd i gyn-aelodau o'r Pwyllgor, y Cynghorwyr Elin Hywel, Louise Hughes a Gruffydd Williams, Ruth Roe (Cynrychiolydd Rhieni / Llywodraethwyr Meirionnydd) a Roger Vaughan (cynrychiolydd UCAC) am eu cyfraniad, a chroesawodd y Cynghorwyr Elwyn Jones a John Pughe Roberts yn ôl ar y pwyllgor.

Cydymdeimlwyd â theulu Dilwyn Elis Hughes, fu'n cynrychioli UCAC ar y pwyllgor hwn am flynyddoedd lawer, ac ymdawelodd yr aelodau fel arwydd o barch a choffadwriaeth.

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorwyr Gwilym Jones a Sasha Williams; Colette Owen (Yr Eglwys Gatholig) a Karen Vaughan Jones (Cynrychiolydd Rhieni / Llywodraethwyr Dwyfor) a'r Cynghorydd Dyfrig Siencyn (Arweinydd) (Eitem 5).

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol.

3. MATERION BRYD

Dim i'w nodi.

4. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 8 Rhagfyr, 2022 fel rhai cywir.

5. GWYNEDD AC ERYRI 2035: CYNLLUN STRATEGOL ECONOMI YMWELD CYNALIADWY GWYNEDD AC ERYRI

Croesawyd y Dirprwy Arweinydd a swyddogion yr Adran Economi a Chymuned i'r cyfarfod.

Cyflwynwyd adroddiad yr Arweinydd a'r Dirprwy Arweinydd yn gwahodd y pwyllgor i graffu:-

- Os ydi Cynllun Strategol Economi Ymweld Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri yn cyd-fynd ag uchelgais a blaenoriaethau'r Cyngor ar gyfer Economi Ymweld Cynaliadwy yn y dyfodol (Atodiad 1 i'r adroddiad a gyflwynwyd i'r pwyllgor);
- Os ydi'r strwythur gweithredu ar y cyd gydag Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn addas (Atodiad 2); a
- Threfniadau sefydlu Partneriaeth Economi Ymweld Cynaliadwy Newydd i lywio gweithrediad y Cynllun Gweithredu (Atodiad 3).

Gosododd yr Aelod Cabinet y cyd-destun. Rhoddodd y Pennaeth Cynorthwyol Diwylliant drosolwg o gynnwys yr adroddiad a'r cynllun, ac ymhelaethodd Rheolwr Partneriaethau Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ar strwythur a chamau gweithredu'r bartneriaeth.

Rhoddwyd cyfle i'r aelodau ofyn cwestiynau a chynnig sylwadau.

Cyflwynwyd y sylwadau a ganlyn gan aelodau unigol:-

- Awgrymwyd, gan fod twristiaeth yng Ngwynedd ac Eryri yn seiliedig i raddau helaeth ar dirwedd yr ardal, y dylai tirlfeddianwyr gael eu cynrychioli ar y bartneriaeth.
- Nodwyd bod elfennau perthnasol i'r drafodaeth ar goll o'r adroddiad a'r atodiadau. Roedd tueddiad i anwybyddu anghytuno a gwrthdaro posib' dros adnoddau. Roedd sôn am effaith posib' ar y Gymraeg, ond roedd yr effaith hynny'n sicr. Nid oedd cyfeiriad chwaith at yr effaith ar y gwasanaeth iechyd a'r heddlu yn ystod y tymor ymwelwyr.
- Mynegwyd anfodlonrwydd ein bod, fel Cyngor, yn ddibynnol ar y Parc Cenedlaethol, sy'n gorff a dim atebolrwydd democrataidd yn perthyn iddo, i fod yn rhan o'r bartneriaeth gyda ni.
- Nodwyd nad oedd yr un o'r cynlluniau sy'n rhan o'r Cynllun Arosfan o fewn ardal y Parc, ac felly nad oedd yn ateb y broblem lle mae mwyaf y twristiaeth. Hefyd, roedd yr astudiaeth achos yn cyfeirio at gynlluniau ar gyfer y mynyddoedd a'r llwybrau, ond gan mai'r prif beth i ni yw'r bobl sy'n byw yn y parc, lle mae'r cynlluniau ar gyfer y trefi a'r pentrefi yn y Parc? Hefyd, roedd y cynlluniau ar gyfer glan môr ar goll o'r cynllun. (*Gan fod Rheolwr Partneriaethau Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri wedi gorfod gadael y cyfarfod am gyfnod, gofynnwyd i'r Ymgynghorydd Craffu anfon sylwadau'r aelod ymlaen ati.*)
- Nodwyd bod hwn yn gynllun strategol canmoladwy iawn. Roedd yn dda gweld y ddau awdurdod yn cydweithio'n agos, a diolchwyd i'r Dirprwy Arweinydd a'r swyddogion am y cydweithio.
- Mynegwyd siomedigaeth fod y swyddog o'r Parc wedi gorfod gadael y cyfarfod, a nodwyd y dylai uwch swyddog o'r Parc fod wedi bod yn rhan o'r drafodaeth hon.
- Nodwyd bod y gwaith a gyflawnwyd gan y Pennaeth Cynorthwyol Diwylliant ar y Cynllun Rheoli Safle Treftadaeth y Byd UNESCO wedi gorfodi'r cydweithio rhwng y ddau awdurdod i raddau gan fod y rhan fwyaf o'r ardaloedd llechi y tu allan i ffiniau'r Parc, ond yno mae cymunedau Gwynedd. Gan hynny, roedd angen rhoi ffiniau o'r neilltu weithiau, ac roedd twristiaeth yn sector sydd ddim yn parchu ffiniau.
- Canmolwyd yr amcanion twristiaeth newydd ac awgrymwyd bod yr adroddiad hwn yn arwain y gad i raddau o ran dechrau ystyried ardrawiad twristiaeth ar gymuned, iaith a diwylliant, sef rhywbeth a ddaeth yn amlwg iawn i bobl adeg y cyfnodau clo pan nad oedd yna dwristiaid yng Ngwynedd.
- Nodwyd ei bod yn uchelgeisiol iawn i geisio cael 3 lefel y bartneriaeth i gydweithio, gan y byddai pawb eisiau bod yn rhan o'r bartneriaeth ar yr ochr wleidyddol.
- Awgrymwyd, petai'r Dreth Twristiaeth yn dod i rym, y byddai'r bartneriaeth a'r grŵp gweithredu yn ffordd wych o benderfynu ar y grantiau fyddai'n cael eu dyrannu o unrhyw gronfa fyddai ar gael i'r diben hynny.
- Mynegwyd pryder na chafodd y pwyllgor gyfle i ymateb i ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar Gynllun Trwyddedu Statudol i Ddarparwyr Llety Ymwelwyr yng Nghymru, sy'n dod i ben ar 17 Mawrth, a holwyd beth yw ymateb y Cyngor i hyn.

- Awgrymwyd, er bod yna egwyddorion clodwiw a dyheadau yn y cynllun strategol, nad oes cyfeiriad at sut mae gweithredu hynny na sut i'w fesur yn y dyfodol.
- Nodwyd nad oedd yna unrhyw beth yn y strategaeth ar hyn o bryd sy'n mynd i'r afael â gor-ddatblygu twristiaeth, ac mai denu mwy yw'r neges barhaus. Cydnabyddid bod yna fuddion, e.e. mwy o doiledau, gwaith tymhorol, ayb, ond nid ydym yn rheoli'r farchnad mewn unrhyw ffordd, ac ni chredir bod modd i ni wneud hynny gyda'r strategaeth fel y mae.
- Awgrymwyd bod tueddiad i fynegi'r hyn rydym yn dymuno ei weld, yn hytrach na'r hyn nad ydym yn dymuno ei weld. Credid bod rhai datblygiadau yn anghynladwy i gymunedau. Dylid modelu ar sail yr hyn rydym yn ceisio ei osgoi, a dylai'r cynllun gyfeirio at hynny.
- Nodwyd bod twristiaeth i'w groesawu, ac yn rhan o'r economi, ond mai'r her yw ei wneud yn gynaliadwy, fel bod pobl Gwynedd yn cael buddion economaidd ohono, ac nid swyddi tymhorol yn unig. Hefyd, bod ein hiaith, ein diwylliant a'n treftadaeth yn cael eu gwarchod, bod yna gartrefi i bobl fyw ynddynt, ac nad ydi'r sir yn troi'n barc gwyliau mawr.
- Awgrymwyd, os datblygu rhwydweithiau bysus, y dylid creu meysydd parcio mwy mewn trefi fel Caernarfon a Phorthmadog ar gyrion y Parc, fel nag ydi ymwelwyr yn ymweld ag un lleoliad yng Ngwynedd, neu o fewn y Parc, yn unig. I'r gwrthwyneb, nodwyd y byddai rhedeg bysus o'r trefi yn tynnu cyflogaeth oddi ar ardal Eryri, gan y byddai'n annog pobl i fynd yn syth yn ôl i'r trefi, yn hytrach na'u bod yn aros ac yn gwario'u harian yn lleol o fewn ardal y Parc.
- Nodwyd y croesawid y bwriad i sefydlu 5 safle arosfan ar draws Gwynedd. Awgrymwyd, er enghraifft, y gellid defnyddio tir yn agos at y Foryd yng Nghaernarfon ar gyfer y math yma o ddatblygiad, gyda'r Cyngor Tref yn rheoli'r safle a'r elw yn mynd i'r gymuned. O bosib' bod yna grwpiau cymunedol ledled y sir allai ymgymryd â'r math yma o waith hefyd, gyda'r elw yn cael ei drosglwyddo i'r cymunedau hynny. Pwysleisiwyd hefyd bwysigrwydd yr elfen gorfodaeth, er mwyn sicrhau bod yr arosfanau yn cael eu cadw'n lan a thaclus.
- Canmolwyd gwaith gwych y Timau Tacluso Ardal Ni, a phwysleisiwyd pwysigrwydd gwarchod y buddsoddiad yma yn y cyfnod economaidd heriol sydd ohoni, gan eu bod yn gwneud gwir wahaniaeth i gymunedau ar draws Gwynedd.
- Awgrymwyd nad oedd pwrpas defnyddio arian cyhoeddus i farchnata Gwynedd ac Eryri mewn cyfnod o doriadau, gan fod digonedd o bobl yn gwybod bellach am yr ardal, ac y byddai'n well canolbwyntio ar wella isadeiledd Gwynedd a'r Parc, gan adael yr elfen marchnata i Croeso Cymru.
- Nodwyd mai un agwedd ar y mewnlifiad yw pobl yn symud i mewn i'r ardal, yn prynu tai ac yn eu haddasu i gael incwm, ac ni chredid y dylid cefnogi twristiaeth o'r fath. Yn hytrach, dylid cefnogi twristiaeth lle mae'r asedau sy'n cael eu defnyddio, boed yn dir neu adeiladau, yn nwylo brodorion, a thwristiaeth sy'n darparu cyflogaeth ar gyfer y brodorion, eithr dim gormod o swyddi rhag annog rhagor o fewnlifiad poblogaeth.
- Nodwyd bod yna ymdeimlad yn gyffredinol bod cyflogau'n isel i'r rhai sy'n gyflogedig yn y sector twristiaeth, ac y byddai'n fuddiol gwybod beth yw'r ffigurau cyflog cyfartalog yn y maes. O ystyried ei bod yn anodd llenwi swyddi ym maes twristiaeth, a gan nad yw diweithdra yn broblem fawr yn lleol, rhaid gofyn oes angen y swyddi yma o gwbl? Hefyd, mae'r sector ymwelwyr yn ddibynnol iawn ar gyflogi plant, sy'n awgrymu bod y cyflog yn isel iawn, ond ni cheir cyfeiriad at hynny yn yr adroddiad.
- Nodwyd bod cwmnïau yn methu cael digon o bobl i weithio iddynt, hyd yn oed cwmnïau sy'n cynnal twristiaeth drwy gydol y flwyddyn, a rhaid hybu cyfleoedd o'r fath i'r bobl leol, yn ogystal â chefnogi'r busnesau eu hunain.
- Nodwyd bod y sector twristiaeth yng Ngwynedd yn cynnwys amrediad mawr iawn o fusnesau a llawer o'r rhain yn fusnesau bach, ac os yw'r egwyddorion am gael eu gweithredu'n llawn ac yn effeithiol, rhaid sicrhau bod y sector yn ei chyfanrwydd yn prynu i mewn i hyn.

Mewn ymateb i'r sylwadau, ac i gwestiynau gan aelodau, nodwyd:-

- Y cytunid y dylai tîrfeddianwyr gael eu cynrychioli ar y bartneriaeth, ac y byddai'r cylch gorchwyl drafft yn cael ei addasu i gynnwys cynrychiolwyr o'r undebau amaeth neu gynrychiolwyr o'r tîrfeddianwyr.

- Ei bod yn bwysig cael cynrychiolaeth o'r gwasanaethau brys ar y bartneriaeth oherwydd y pwysau ychwanegol yn ystod y tymor gwyliau. O ran y cyfeiriad at wrthdaro posib' dros adnoddau, byddai'r bartneriaeth yn gyfrwng ar gyfer annog trafodaeth agored a gonest rhwng pawb, ac roedd yr holl bartïon yn dymuno cydweithio a mynd i'r afael â'r problemau. Nodwyd ymhellach fod angen cyfleu'r neges i bobl sy'n dymuno ymweld â'r ardal ynglŷn â'r angen i barchu'r amgylchedd, ac ati, a gobeithid gweithio ar y math yma o negeseuon drwy'r cynllun. Hefyd, roedd yna gydweithio agos yn digwydd gyda Phrifysgol Bangor, oedd wedi llwyddo i sicrhau grantiau ar gyfer cynnal ymchwil ar adnabod effaith yr economi ymweld ar y Gymraeg, a gobeithid y byddai'r gwaith yma'n esgor ar dystiolaeth ddiweddar a chyfredol fyddai'n llywio blaenoriaethau'r cynllun economi ymweld i'r dyfodol.
- O ran targedu cyllid ar gyfer ariannu'r blaenoriaethau, nodwyd bod y gwasanaeth yn edrych ar sawl cronfa ariannu. Cyflwynwyd rhai ceisiadau eisoes i ariannu rhai o'r prosiectau a amlygwyd yn yr adroddiad strategol, boed hynny'n gronfeydd y loteri, cronfeydd Llywodraeth Cymru, neu Lywodraeth y DU. Hefyd, roedd yna gronfa benodol ar gael drwy Croeso Cymru ar gyfer cefnogi gwaith rheolaeth cyrchfan, a chafwyd cryn lwyddiant yn targedu'r arian yma yn y gorffennol. Llwyddwyd i sicrhau arian ar gyfer cyfleusterau parcio a thoiledau, a dyma'r gronfa oedd yn ariannu'r cynllun 'aires'. Roedd yna fuddsoddiad o'r gronfa yma hefyd wedi'i wneud ym Mharc Glynllifon a Pharc Padarn, ac roedd y gwasanaeth yn edrych ar hyn o bryd ar y cyfleoedd sy'n codi drwy'r Gronfa Ffyniant Gyffredin (SPF) ar gyfer cefnogi busnesau, y materion diwylliannol sydd wedi codi o'r cynllun, dynodiad Safle Treftadaeth y Byd a'r gweithgaredd yn deillio o'r Cynllun Economi Ymweld. Byddai ystyriaeth yn y fan honno i'r cynnig arfordirol. Yn yr adborth a gafwyd o'r grwpiau, roedd y pwysau dybryd ar yr is-adeiledd a'r angen i fuddsoddi yn hynny yn ffactor oedd yn codi'n rheolaidd gan yr aelodau, cynrychiolwyr cymunedau a busnesau. O ganlyniad, cynhaliwyd adolygiad o'r is-adeiledd arfordirol, ac roedd gwaith ar droed yn drawsadrannol i edrych ar gronfeydd posib' i'w targedu.
- Y byddai'r Cyngor yn ymateb i'r ymgynghoriad ar Gynllun Trwyddedu Statudol i Ddarparwyr Llety Ymwelwyr yng Nghymru, a bod croeso i'r aelodau gyflwyno unrhyw sylwadau fel y gellir eu hymgorffori yn yr ymateb.
- Y bu'r gwasanaeth yn edrych ar ymarfer da yn rhyngwladol i fesur gweithgaredd o ran rheolaeth cyrchfan a thwristiaeth gynaliadwy, gan ddefnyddio ffigurau ac ystadegau o ran adrodd ar faterion economaidd. Bellach, edrychid ar deulu ehangach o ystadegau a dangosyddion i osod cyfeiriad ac i gynorthwyo o ran dangos cynnydd ar brosiectau penodol. Sefydlwyd grŵp ymchwil i edrych ar yr union faterion a godwyd gan yr aelod er mwyn sicrhau bod gennym dargedau a mesuryddion fydd yn goleuo'r broses, a hefyd fel ffordd o adrodd yn ôl i aelodau, busnesau a chymunedau ar unrhyw gynnydd, neu ddiffyg cynnydd. Nodwyd bod gwaith hefyd yn cael ei wneud ar asedau cyfathrebu a chyswllt gyda busnesau. Holodd yr aelod ymhellach a fyddai modd ymgorffori hynny fel atodiad i'r cynllun strategol, fel bod pawb yn glir bod y mesuryddion yma'n rhan ohono. Mewn ymateb, nodwyd ei bod yn hanfodol bod y gwaith yma'n cael ei integreiddio ac yn dylanwadu'r prif nodau a'r amcanion. Eglurwyd ymhellach bod y mesuryddion wedi'u tynnu allan o'r drafft cychwynnol o'r cynllun, fel bod modd i'r bartneriaeth newydd gymryd perchnogaeth o'u cynllun gweithredu, a byddai yna adolygiad blynyddol o'n cerrig milltir, cyn i'r bartneriaeth gytuno ar y mesuryddion. Canolbwyntiwyd ar tua 50-60 o fesuryddion er mwyn mesur effaith pob un o'r egwyddorion, gyda'r bwriad o'u cyflwyno i'r bartneriaeth, gan ofyn iddynt adnabod ein blaenoriaethau ni a'r mesuryddion sy'n cael eu tracio gennym yn ystod y flwyddyn, ynghyd â'r canlyniad disgwyliedig o'r gweithredu. Byddai hon yn broses flynyddol fyddai'n cael ei hadolygu a'i diweddarau mewn ymateb i flaenoriaethau'r economi ymweld a'n cymunedau, a gobeithid y byddai hynny yn dod allan yn glir yn y broses o sefydlu'r bartneriaeth, ac wrth iddi aeddfedu.
- O ran gor-ddatblygu twristiaeth a rheolaeth o'r farchnad, er y byddai modd i rai rhannau o'r sir ddatblygu / cynnig economi ymweld, a thynnu pobl o'r ardaloedd mwy prysur, ni chredid bod y cynllun yn ceisio denu mwy o ymwelwyr i Wynedd, yn arbennig yn ystod yr haf. Y bwriad fyddai annog ymwelwyr i ddod ar adegau gwahanol, ac i fynd i ardaloedd gwahanol, gan hefyd dargedu'r marchnadoedd tramor, a sicrhau bod yna fwy o gyfleon cyflogaeth a chyflogaeth well yn lleol, gan hefyd greu mwy o gyfleon gyfaol i bobl o fewn y sector economi ymweld yn lleol. Roedd yna ddymuniad hefyd i ddatblygu twristiaeth gymunedol fel

bod y buddion yn mynd yn ôl i'r gymuned leol. Roedd hyn oll yn her, ond gobeithid, drwy weithio mewn partneriaeth, bod modd ymateb i'r her.

- O ran amlygu'r math o dwristiaeth y byddem yn dymuno ei osgoi, mai'r balans sy'n anodd. Rydym yn dymuno i ymwelwyr ddod yma, ond hefyd yn dymuno iddyn nhw barchu ein hiaith, ein diwylliant a'n amgylchedd, fel bod twristiaeth yn dod â'r budd mwyaf i'r bobl leol.
- O ran parcio yn Eryri, bod gan y Parc ei gynllun trafndiaeth gynaliadwy sy'n edrych ar ddatblygu mwy o hybiau o amgylch y Parc er mwyn cludo pobl i mewn, ac roedd trafodaethau parhaus yn digwydd rhwng y Parc, Cyngor Gwynedd, Cyngor Conwy a Thrafnidiaeth Cymru ynglŷn â gweithredu'r strategaeth honno.
- Bod y cynllun arosfan yn cael ei ddatblygu gydag arian cronfa Pethau Bychain Croeso Cymru. Roedd yn brosiect sy'n cael ei arwain gan yr Adran Amgylchedd, gyda chefnogaeth yr Adran Economi, a chyflwynwyd ceisiadau cynllunio yn ddiweddar ar gyfer 5 lleoliad ym meysydd parcio'r Cyngor – maes parcio Shell yng Nghaernarfon, Parc Padarn, Cricieth, Pwllheli a Bermo. Bu'n fwiad cael cynllun yn Nhywyn hefyd, ond ni lwyddwyd i adnabod lleoliad. Eglurwyd mai cynllun peilot ydoedd, a bod y gwaith ymchwil a gyflawnwyd o ran y diddordeb, y gwaith rheoleiddio ac adborth y cymunedau ar gael ar gyfer busnes neu gymunedau sy'n awyddus i ddatblygu eu cynlluniau eu hunain. O ran yr agweddau rheolaeth, byddai'r Gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd yn gweithredu pecyn gorfodaeth dros y misoedd nesaf er mwyn taclio lleoliadau penodol sydd wedi bod yn wirioneddol broblemus dros y 2-3 blynedd ddiwethaf. Byddai yna hefyd waith cyfathrebu i'w wneud o ran ymarfer da a'r disgwyliadau ar y bobl hynny fydd yn defnyddio'r arosfannau.
- Nad oedd y Cyngor wedi bod yn marchnata Gwynedd o gwbl yn ystod y cyfnod Cofid, nac ar ôl hynny, a bod y gyllideb ar gyfer marchnata wedi ei chwtogi'n sylweddol dros y blynyddoedd. Eglurwyd bod Croeso Cymru yn dueddol o ganolbwyntio ar Gymru fel brand, yn hytrach na marchnata ardaloedd gwahanol o Gymru, a bod lle i'r Cyngor farchnata, neu greu ymgyrch i dargedu cynulleidfaoedd penodol, neu i bobl ymweld â'r ardal ar gyfnodau penodol, neu i bobl beidio ag ymweld â'r ardal ar gyfnodau penodol hefyd. O ran ariannu'r is-adeiledd, byddai cyfle'n codi'n fuan drwy gronfa newydd Y Pethau Pwysig Croeso Cymru, ynghyd â chyfleoedd dros y 18 mis nesaf drwy Gronfa Ffyniant Gyffredin y DU (UKSBF) i fuddsoddi yn ein cymunedau, is-adeiledd, marchnata a digwyddiadau. Nodwyd ymhellach y cytunwyd yn sgil y toriadau i'r gyllideb marchnata bod swm sylweddol o'r buddsoddiad yna yn cael ei ddefnyddio i gynnal gwefan Eryri Mynyddoedd a Môr, a bellach roedd manylion dros 800 o fusnesau yn cael eu harddangos ar y wefan, gyda dros 1m yn edrych ar y wefan mewn blwyddyn. Gwelwyd cynnydd hefyd o 30% yn y niferoedd sy'n dilyn Eryri Mynydd a Môr ar Instagram. Gan hynny, roedd yn bwysig ein bod, ar lefel lleol, yn amlygu beth sy'n bwysig i'r ardal a'n rhinweddau arbennig, ein hamgylchedd, ein diwylliant a'n hiaith.
- O ran marchnata'r rhwydwaith bysus i bobl o ffwrdd sydd wedi arfer gyrru'n syth o'u cartref i Eryri, nodwyd y sefydlwyd gweithgor i drafod y cynllun trafndiaeth a pharcio a'r gwasanaeth Sherpa, ac y bwriedid cwblhau astudiaethau o ran sut mae ymgyssylltu ac egluro beth yw'r cynnig newydd. Unwaith y byddai'r cynlluniau wedi'u cytuno, byddai'r Gwasanaeth yn amlygu eu hargaeledd i gymunedau ac yn rhannu gwybodaeth drwy'r Bwletin Busnes. Byddai'r cynlluniau hefyd yn cael eu hamlygu ar y cyfryngau cymdeithasol ac ar wefan y Cyngor, ac roedd y Tîm Cludiant Cyhoeddus yn arwain ar y gwaith, mewn cydweithrediad â'r Adran Economi.
- O ran yr angen i'r sector cyfan brynu i mewn i'r egwyddorion, roedd yn amlwg o'r ymgyngori gydag arbenigwyr Prydeinig a rhyngwladol mai'r cynlluniau rheolaeth cyrchfan twristiaeth gynaliadwy sy'n gweithio orau yw'r rhai lle mae yna fwy o berchnogaeth ar lefel lleol. Daeth yn amlwg iawn hefyd o'r ymgyngori bod darparu cefnogaeth i'r sector allu prynu i mewn i hyn a dod yn rhan o'r broses yn gorfod bod yn ganolog i unrhyw bartneriaeth symud ymlaen. Byddai hynny'n cael ei ystyried, felly, wrth edrych ar y pecyn cefnogaeth i fusnesau. Roedd gwaith wedi'i gwblhau eisoes i amlygu a chael asedau cyfathrebu i amlygu ymarfer da. Byddai rheini'n cael eu hamlygu ymhellach pan fyddai'r cynllun yn cael ei lansio. Roedd y Gwasanaeth yn adeiladu ar y gwaith a gyflawnwyd yn flaenorol o ran y gwaith rheolaeth cyrchfan, ond roedd yna waith mwy manwl i'w wneud o ran egluro, annog a dangos ymarfer da, ac amlygu'r cyfeiriad y dymunir symud iddo i'r dyfodol. Ni fyddai pawb yn ei dderbyn, ond roedd sawl un a fu'n rhan o'r trafodaethau hyd yma yn edrych ymlaen at gydweithio, ac roedd y partneriaethu lleol am fod yn allweddol yn hyn o beth. Nodwyd ymhellach mai un o

flaenoriaethau gweithredu'r cynllun oedd y bwriad i sefydlu'r llysgenhadon, neu arweinyddion, lleol, fel bod yna berchnogaeth leol. O brofiad ardaloedd eraill, efallai na fyddai'r unigolion hyn yn bobl sy'n ymwneud â'r sector economi ymweld, ond yn bobl sy'n prynu i mewn i'r weledigaeth o economi ymweld cynaliadwy a pherchnogaeth gymunedol o'r economi ymweld. Hwn fyddai un o'r camau gweithredu cyntaf rhwng gwanwyn a haf eleni i ddatblygu'r rhwydwaith o lysgenhadon/arweinyddion.

- Y disgwyliad y byddai cynnydd o ran gweithrediad yn cael ei adrodd i bwyllgor ac i'r Cabinet. Yn amlwg, byddai yna adrodd i'r bartneriaeth hefyd, a byddai'r trefniadau arferol o adrodd i fyny yn digwydd wedyn, gan gynnwys adrodd drwy'r drefn herio perfformiad. Eglurwyd hefyd, gan y bu'r gweithgaredd yma'n rhan o Gynllun Gwynedd yn flaenorol, sef y Cynllun Elwa o Dwristiaeth, bod yna adrodd uwch ar y maes yma.

Mynegwyd dymuniad i'r weledigaeth nodi'n glir ein bod yn dymuno cael economi ymweld sy'n costrelu iaith a diwylliant Gwynedd ac Eryri er budd a lles pobl, amgylchedd, iaith a diwylliant Gwynedd ac Eryri. Byddai hynny'n sicrhau bod y weledigaeth ar gyfer cael unrhyw ddatblygiad twristaidd yn parchu'r iaith a'r diwylliant, ac nad ydym yn derbyn datblygiadau sy'n fwy estronol o ran natur, a ddim yn dangos parch. Mewn ymateb, nodwyd mai dyma lle'r oedd y gwaith trawsadrannol yn digwydd, ac y byddai ystyriaeth o'r egwyddorion yn gam pwysig wrth benderfynu ar geisiadau am gymorth ariannol, cefnogi digwyddiadau neu geisiadau cynllunio.

PENDERFYNWYD

(1) Derbyn yr adroddiad, gan argymhell y dylid ystyried diwygio Gweledigaeth Cynllun Economi Ymweld Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri 2035 i ddarllen:-

“Economi Ymweld sy'n:-

(i) Costrelu iaith a diwylliant Gwynedd ac Eryri;

(ii) Er budd a lles pobl, amgylchedd, iaith a diwylliant Gwynedd ac Eryri”.

(2) Gofyn i'r Aelod Cabinet gyfleu sylwadau'r pwyllgor i'r Cabinet.

6. BRIFF YMCHWILIAD CRAFFU YSGOLION UWCHRADD CATEGORI 3 GWYNEDD

Cyflwynwyd - briff ar gyfer Ymchwiliad Craffu Ysgolion Uwchradd Categori 3 Gwynedd. Gwahoddwyd y pwyllgor i fabwysiadu'r briff ac i ethol uchafswm o 5 aelod i fod yn rhan o'r ymchwiliad, gyda'r aelodaeth yn cynnwys dim llai na dau grŵp gwleidyddol gwahanol.

Nodwyd y gwahoddwyd aelodau i ddatgan diddordeb o ran bod yn aelodau o'r ymchwiliad yng nghyfarfod anffurfiol y pwyllgor ar 8 Rhagfyr, 2022, ac y derbyniwyd datganiadau o ddiddordeb gan y Cynghorwyr Cai Larsen, Huw Rowlands, Paul Rowlinson a Rhys Tudur yn dilyn y cyfarfod.

Sylwyd nad oedd cynrychiolaeth o Feirionnydd ymhlith yr enwau, na merch, na chynrychiolydd o'r Grŵp Annibynnol, ac awgrymwyd enw'r Cadeirydd, y Cynghorydd Beth Lawton.

Yna trafodwyd briff yr ymchwiliad. Nodwyd:-

- Bod yr adroddiad yn nodi mai'r prif gwestiwn y bydd yr ymchwiliad yn ei gyfarch yw: *'Beth yw'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn ein hysgolion uwchradd'*, ond dylai hynny fod yn hysbys i'r Awdurdod. Nid mater i'r ymchwiliad yw canfod beth yw'r ddarpariaeth, ond yn hytrach craffu'r ddarpariaeth honno.
- Bod y briff yn adlewyrchu'r gwirionedd, sef nad yw'r Adran Addysg yn glir beth yw'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg ar hyn o bryd, a bod y ffaith bod yr ymarferiad hwn yn digwydd o gwbl yn ganlyniad diffyg monitro gwaradwyddus yn y maes yma, ac yn taflu amheuan dros yr holl ystadegau a gasglwyd ar hyd y blynyddoedd. Roedd yr

athrawon yn gwybod yn iawn pwy sy'n gwneud asesiadau a thraethodau ym mha iaith, ac ni ddeellid pam nad yw'r Adran Addysg yn gallu taflu goleuni ar beth yw'r ddarpariaeth gyfredol. Mewn ymateb, nododd y Cadeirydd y gobeithid y byddai'r ymchwiliad yn taflu goleuni ar hynny.

- Bod y 3 ysgol a ddewiswyd i fod yn rhan o'r ymchwiliad ymhlith yr ysgolion mwyaf Cymreigaidd yng Ngwynedd, ac na fyddai'r ymchwiliad yn canfod darlun cynrychioliadol o'r sefyllfa ar draws y sir drwy ymweld â'r ysgolion hynny'n unig. I'r gwrthwyneb, awgrymwyd nad oedd pwynt mynd i'r ysgolion lleiaf Cymreig, ac na chredid bod y 3 ysgol a ddewiswyd yn gyfuniad amhriodol. Mewn ymateb, eglurwyd bod yr Adran Addysg wedi awgrymu'r 3 ysgol (1 yn Arfon, 1 yn Nwyfor ac 1 ym Meirionnydd) ar y sail y byddai modd cynnwys ystyriaethau ôl-16 mewn 2 allan o'r 3 ysgol. Roedd y mater hefyd wedi'i drafod yn y Fforwm Penaethiaid Uwchradd o ran pa ysgolion oedd yn fodlon bod yn rhan o'r ymchwiliad.
- Bod angen sicrwydd bod y briff yn cynnwys holiadur i bob ysgol uwchradd er mwyn cael darlun bras o'r sefyllfa ar draws y sir cyn i'r gweithgor ddewis y 3 ysgol fwyaf cynrychioliadol er mwyn craffu yn fanwl.
- Yn ogystal â'r cwestiynau a restrwyd yn Rhan B o'r briff, dylid hefyd gofyn beth yw'r waelodlin a pha gymorth mae'r Adran yn ei roi i helpu'r ysgolion i wireddu'r nod.
- Yn ogystal â'r rhanddeiliaid a restrwyd yn Rhan CH o'r briff, y byddai hefyd yn fuddiol siarad gyda'r Pennaeth Cwricwlwm, y Pennaeth Cymraeg, y Cyngor Ysgol a chynrychiolaeth o blith y cymorthyddion.

PENDERFYNWYD mabwysiadu briff yr Ymchwiliad Craffu Ysgolion Uwchradd Categori 3 Gwynedd, ac ethol y Cyngorwyr Cai Larsen, Beth Lawton, Huw Rowlands, Paul Rowlinson a Rhys Tudur i ymgymryd â gwaith yr ymchwiliad.

Dechreuodd y cyfarfod am 10.30 y.b. a daeth i ben am 12.25 y.h.

CADEIRYDD

Eitem 5

CYFARFOD	PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG AC ECONOMI
DYDDIAD	23 Mawrth 2023
TEITL	Cynllun Twf Gogledd Cymru – Adroddiad Perfformiad Chwarter 3
AELOD CABINET	Cynghorydd Dyfrig Siencyn

1. Ym mis Rhagfyr 2020, cytunodd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, Llywodraethau Cymru a'r DU ar y Cytundeb Terfynol ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru.
2. Mae adrodd yn chwarterol ar gynnydd yn erbyn Cynllun Twf Gogledd Cymru yn un o ofynion Cytundeb Terfynol y Cynllun Twf.
3. Rhoddodd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru ystyriaeth i adroddiad perfformiad Chwarter 3 2022/23 yn ei gyfarfod ar 3 Chwefror 2023. Penderfyniad y Bwrdd Uchelgais oedd:
 - Bod y Bwrdd yn ystyried ac yn nodi Adroddiad Perfformiad Chwarter 3 a Chofrestr Risg y Portffolio wedi'i diweddaru.
 - Bod y Bwrdd yn cymeradwyo cyflwyno Adroddiad Perfformiad Chwarter 3 i Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU, ynghyd â phwyllgorau craffu'r awdurdodau lleol.
4. Mae'r wybodaeth berthnasol i'r eitem (eitem 5) i'w weld o dan y ddolen isod:
<https://democratiaeth.gwynedd.llyw.cymru/ielistdocuments.aspx?cid=418&mid=4852&ver=4&LLL=1>
5. Gweler ynghlwm, adroddiad perfformiad Chwarter 3 sydd yn darparu trosolwg o gynnydd ar raglenni a phrosiectau'r Cynllun Twf.
6. Y chwarter hwn, gwelwyd cymeradwyo diweddariad Achos Busnes y Portffolio a'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU fel rhan o'r broses dyfarnu cyllid blynyddol.
7. Yn dilyn tynnu prosiectau Safle Strategol Allweddol Bodelwyddan a Fferm Sero Net Llysfasi yn ôl o'r Cynllun Twf, fe wnaeth y Bwrdd Uchelgais rai penderfyniadau allweddol ynghylch ail-glustnodi cyllid o fewn y cynllun. Yn gyntaf, mae Cronfa Cyflawni'r Portffolio ar gyfer 2023-24 wedi'i sefydlu i gefnogi prosiectau aeddfed o fewn y portffolio sydd yn ymdopi â chwyddiant costau neu faterion hyfywedd i symud i gyflawni. Yn ail, cytunodd y Bwrdd ar y meini prawf ar gyfer clustnodi £13m ar gyfer y broses newid prosiectau a gaiff ei lansio ddechrau 2023.

8. Mae diweddariad Chwarter 3 yn dangos prosiectau yn adrodd yn erbyn proffil cyflawni diwygiedig y portffolio a gymeradwywyd gan y Bwrdd ym mis Medi 2022. Mae pedwar prosiect yn adrodd yn goch ar hyn o bryd naill yn sgil risgiau i sgôp y prosiectau, neu oedi sylweddol i amserlenni'r prosiectau:
- **Cysylltu'r Ychydig Ganrannau Olaf** - mae'r prosiect yn wynebu materion cymedrol, yn cynnwys oedi yn amserlen yr Achos Busnes Llawn, ac oedi yn yr amserlen gaffael wrth i gyfnod ymgysylltu â'r farchnad gael ei ymestyn. Mae'r materion yn derbyn sylw gan y tîm prosiect.
 - **Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel (Egni)** - mae'r prosiect yn cael ei adolygu gan fod Prifysgol Bangor wedi datblygu cynnig i gyflawni'r prosiect mewn dau gam. Mae Cam 2 y prosiect yn dal i gael ei adolygu a disgwylir penderfyniad am elfen hon y prosiect yn Chwarter 4.
 - **Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon** – caniatâd cynllunio i'w sicrhau a bwlch ariannu posib yn sgil costau cyfalaf adeiladu yn cynyddu.
 - **Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol** - gwaith ar ddatblygu'r prosiect wedi'i oedi yn sgil materion cyllid cyfatebol ac edrych am leoliadau amgen ar gyfer y prosiect.
9. Yn unol â chais y Pwyllgor, cyflwynir adroddiad perfformiad Chwarter 3 2022/23 gerbron i'w graffu.

Tud. 14

Cynllun Twf Gogledd Cymru

Adroddiad Perfformiad Chwarter 3
2022-23 (Hydref i Ragfyr 2022)

1. Crynodeb y Cyfarwyddwr Portffolio3
 2. Perfformiad y Portffolio4
 3. Perfformiad y Rhaglen Ddigidol **Gwall! Dalennod heb ei diffinio.**
 4. Perfformiad y Rhaglen Ynni Carbon Isel7
 5. Perfformiad y Rhaglen Tir ac Eiddo5
 6. Perfformiad y Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth13
 7. ^{Tud.} Perfformiad y Rhaglen Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel15
 8. ¹⁵ Diweddariad ar Gynnydd y Prosiectau16
 9. Piblinell Cyflawni Prosiectau'r Cynllun Twf - Achos Busnes y Portffolio 202218
 10. Tabl Olrhain - Trosolwg o gyflawni (Rhagfyr 2022) 19
 11. Proffil Gwariant Grant y Cynllun Twf - Achos Busnes y Portffolio 202220
 12. Prosiectau'r Cynllun Twf: Proffil Dyraniad Cyllid Cyfalaf21
- ATODIAD A - Crynodeb o Brosiectau'r Cynllun Twf22

Yn ystod y chwarter hwn gwelsom rai datblygiadau sylweddol wrth gyflawni'r Cynllun Twf.

Yn dilyn tynnu prosiectau Bodelwyddan a Llysfasi yn ôl o'r Cynllun Twf, fe wnaeth y Bwrdd Uchelgais rai **penderfyniadau allweddol** ynghylch ailglustnodi cyllid o fewn y cynllun. Yn gyntaf, mae'r Bwrdd wedi sefydlu **Cronfa Cyflawni'r Portffolio** ar gyfer 2023-24 i gefnogi prosiectau aeddfed o fewn y portffolio sy'n ymdopi â chwyddiant cost neu faterion hyfywedd i symud i gyflawni.

Yn ail, cytunodd y Bwrdd ar y meini prawf ar gyfer clustnodiad o £13m ar gyfer y **broses newid prosiectau** a gaiff ei lansio ddechrau 2023. Mae hwn yn gyfle cyffrous i adnabod **prosiectau uchelgeisiol, arloesol a thrawsffurfiol** ar gyfer y Cynllun Twf a chyflawni swyddi a buddsoddiad yn y rhanbarth.

Mae **Achos Busnes y Portffolio** sydd wedi'i ddiweddarau bellach wedi'i gymeradwyo gan y Bwrdd a'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU fel rhan o'r broses dyfarnu cyllid flynyddol.

Mae'r prosiect Ychydig % Olaf wedi lansio ymarferiad **ymgysylltu â'r farchnad yn gynnar** y chwarter hwn er mwyn ceisio barn y gweithredwyr rhwydwaith telegyfathrebu ar sgôp a dyluniad y prosiect cyn i'r fanyleb caffael gael ei diffinio. Mae'r cyfnod rhybudd ffurfiol yn cau ar 20 Ionawr gydag ymgynghoriadau dilynol i'w trefnu gyda gweithredwyr. Mae hwn yn weithgaredd allweddol i sicrhau ein bod yn medru cyflwyno cynnig deniadol i'r farchnad yng ngham nesaf y prosiect.

Mae peth **oedi pellach** wedi bod yn y rhaglen Tir ac Eiddo, yn benodol y cyhoeddiad gan Lywodraeth Cymru y bydd penderfyniad y panel adolygu ar brosiectau Warren Hall, Brychdyn a Phorth y Gorllewin, Wrecsam wedi'i gynnwys yn y Cynllun Cyflawni Trafnidiaeth Cenedlaethol arfaethedig sydd i'w gyhoeddi yn 2023. Fodd bynnag, mae peth **cynnydd cadarnhaol** wedi'i wneud ar brosiect Parc Bryn Cegin gyda'r egwyddor o'r Cytundeb Menter ar y Cyd gyda Llywodraeth Cymru wedi'i chymeradwyo gan y Bwrdd ym mis Hydref.

Gan edrych ymlaen, mae 2023 yn addo i fod yn flwyddyn gyffrous i Uchelgais Gogledd Cymru a'r Cynllun Twf, a disgwylir cynnydd sylweddol eleni ar ein prosiectau presennol ynghyd â'r cyfle i ddewis prosiectau newydd i ymuno â'r Cynllun Twf. Mae wir yn adeg gyffrous iawn.

Alwen Williams

Alwen Williams, Cyfarwyddwr Portffolio

Themâu	Statws RAG	Sylwadau			
Achos Busnes y Portffolio		Fe wnaeth y Bwrdd gymeradwyo diweddariad 2022 Achos Busnes y Portffolio ym mis Hydref ac mae wedi'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU fel rhan o'r broses dyfarnu cyllid flynyddol.			
Piblinell Cyflawni		Mae'r biblinell gyflenwi yn cael ei hadolygu a'i diweddaru fel rhan o ddiweddariad Achos Busnes Portffolio 2022 ac fe'i cymeradwywyd gan y Bwrdd ym mis Medi. Mae'r prosiectau bellach yn adrodd yn erbyn yr amserlen ddiwygiedig. Mae Cronfa Cyflawni Portffolio ar gyfer 2023-24 wedi sefydlu i gefnogi prosiectau aeddfed i symudi gyflawni y flwyddyn nesaf.			
Llywodraethu		Mae'r Fframwaith Rheoli Portffolio, Rhaglenni a Phrosiectau bellach wedi'i sefydlu gyda'r Bwrdd Portffolio a'r pum Bwrdd Rhaglen yn gweithredu'n effeithiol. Mae gweithdrefn Gwrthdaro Buddiannau yn ei lle ar draws yr holl Fyrddau.			
Sicrwydd		Mae trydydd adolygiad sicrwydd blynyddol y Cynllun Twf (Adolygiad Sicrwydd Rhaglenni) wedi'i gwblhau gyda'r adroddiad yn cyflawni gradd hyder 'Ambr' ar gyfer y portffolio.			
Adnoddau a Chapasiti		Mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio wedi'i staffio'n llawn ar hyn o bryd, ond mae cyfran fawr o'r staff ar gontractau tymor penodol ac mae'r gyllideb referniw ar ôl mis Mawrth 2024 yn heriol.			
Cyllid		Mae hawliadau ar gyfer prosiect y Ganolfan Prosesu Signalau Digidol wedi'u talu, roedd hyn yn cynnwys gwariant yn 21/22 yn ogystal â 22/23 sef cyfanswm o £1,762,612. Mae'r gwariant sy'n weddill yn y flwyddyn ariannol hon hyd yma yn ymwneud â thynnu arian i lawr yn erbyn y dyraniad 1.5% ar gyfer costau'r Swyddfa Rheoli Portffolio.			
Buddsoddiad		Mae sicrhau'r buddsoddiad sector cyhoeddus a phreifat sydd ei angen i gyflawni'r Cynllun Twf yn parhau i fod y risg fwyaf ar draws y portffolio ac mae strategaeth buddsoddi yn cael ei datblygu i gefnogi'r tîm i fodloni'r targedau buddsoddi.			
Risg		Mae'r proffil risg wedi parhau'n sefydlog dros y chwarter diwethaf, er bod rhai risgiau sylweddol i gyflawni'r Cynllun Twf a gwireddu'r buddion. Mae fforddiadwyedd yn parhau i fod y risg fwyaf sy'n wynebu'r portffolio, a chwyddiant, materion cadwyn gyflenwi a chynnydd sylweddol mewn costau adeiladu yw'r prif ffactorau sy'n gyrru'r cynnydd hwn. Mae'r risg ynghylch capasiti wedi cynyddu yn sgil faint o amser sydd ar ôl ar gontractau tymor penodol.			
Monitro a Gwerthuso Buddion		Cafodd y Strategaeth Gwireddu Buddion a Chynlluniau Monitro a Gwerthuso Portffolio eu hadolygu fel rhan o ddiweddariad Achos Busnes Portffolio 2022, gyda newidiadau yn cynnwys modelau rhesymeg wedi'u diweddaru (sy'n adlewyrchu terminoleg fframwaith buddion y cytunwyd arnynt), drafftio cynlluniau buddion rhaglenni a chysylltiadau cliriach â chynlluniau buddion prosiect.			
Cyfathrebu ac Ymgysylltu		Yn y chwarter hwn, gwelwyd nifer o erthyglau yn cael eu rhyddhau ar ein methodoleg newid hinsawdd, fe wnaethom ymuno â'r sgwrs am COP27 a COP Cymru , fe wnaethom rannu canfyddiadau ynghylch sut y byddwn yn rhoi sylw i heriau cysylltedd symudol ac fe wnaethom ddathlu Cymru yng Nghwpan y Byd . Mae Uchelgais Gogledd Cymru wedi cydweithio â Bargeinion Twf a Dinesig eraill ledled Cymru i gynhyrchu adroddiad uchelgeisiau ar gyfer 2022.			
	Cyflawni yn ôl y Cynllun a dim materion i roi sylw iddynt (dim angen gweithredu)		Cyflawni ychydig ar ei hôl hi a/neu mân faterion/materion cymedrol i roi sylw iddynt (camau rheoli yn eu lle)		Cyflawni ar ei hôl hi'n sylweddol a/neu materion sylweddol i roi sylw iddynt (angen gweithredu ar frys)

Nod y Rhaglen	Targed Creu Swyddi	Targed Buddsoddi GVA	Cyfanswm Targed Buddsoddi
Cyflawni newid amlwg yn y cysylltedd digidol sydd ei angen i sicrhau y gall Gogledd Cymru gyflawni galw'r defnyddwyr, cynnal cyflymdra â gweddill y DU, datgloi potensial sectorau a safleoedd â blaenoriaeth am dwf a thanategu ecosystem arloesi ffyniannus.	380	£158m	£41.7m

Statws RAG	Sylwebaeth Rheolwr y Rhaglen
Tud. 18	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r cyntaf o ddau Achos Cyfiawnhad Busnes ar gyfer y prosiect DSP (ar gyfer gwariant blwyddyn 2) wedi'i gyflwyno i'w gymeradwyo. Yn ddarostyngedig ar gymeradwyaeth ym mis Ionawr, bydd gwaith caffael yn mynd rhagddo ar gyfer cam nesaf y prynu offer. Mae'r prosiect Ychydig % Olaf wedi lansio ymarferiad Ymgysylltu â'r Farchnad yn Gynnar y chwarter hwn. Rydym yn ceisio barn y gweithredwyr rhwydwaith telegyfathrebu ar sgôp a dyluniad y prosiect cyn i'r fanyleb caffael gael ei diffinio. Mae'r cyfnod rhybudd ffurfiol yn cau ar 20 Ionawr gydag ymgynghoriadau dilynol i'w trefnu gyda gweithredwyr. Penodwyd rheolaeth prosiect a chefnogaeth ymgynghori ar gyfer y prosiectau Campws Cysylltiedig a Safleoedd Allweddol a Choridorau Cysylltiedig yn Chwarter 3, gyda Spirit Public Sector Ltd bellach yn ymestyn capasiti a gallu'r PMO i ddatblygu'r achosion busnes hyn.

Mark Pritchard
Aelod Arweiniol

Sioned Williams
Uwch Berchennog Cyfrifol

Stuart Whitfield
Rheolwr Rhaglen

Cyflawni yn ôl y Cynllun a dim materion i roi sylw iddynt (dim angen gweithredu)	Cyflawni ychydig ar ei hôl hi a/neu mân faterion/materion cymedrol i roi sylw iddynt (camau rheoli yn eu lle)	Cyflawni ar ei hôl hi'n sylweddol a/neu materion sylweddol i roi sylw iddynt (angen gweithredu ar frys)
--	---	---

Prosiect (Ariannwr y Prosiect)	Cam y Prosiect	Cerrig Milltir Allweddol (y chwarter hwn)	Cerrig Milltir Allweddol (y chwarter nesaf)	Statws RAG	Rhesymeg RAG
Canolfan Prosesu Signal Digidol Prifysgol Bangor	Cyflwyno	<ul style="list-style-type: none"> Cyflwyno'r Achos Cyfiawnhad Busnes cyntaf ar gyfer gwariant Blwyddyn 2. 	<ul style="list-style-type: none"> Cymeradwyo'r Cynllun Cyfiawnhad Busnes a chaffael. 		<ul style="list-style-type: none"> Achos Economaidd gyda'r Achos Cyfiawnhau Busnes i'w ddiwygio cyn cymeradwyo.
Cysylltu'r Ychydig Ganrannau Olaf Bwrdd Uchelgais Economaidd	Datblygu'r Achos Busnes Llawn	<ul style="list-style-type: none"> Ymgysylltu â'r farchnad yn gynnar wedi dechrau. Dewisiadau dogfennau contract wedi'u hadnabod drwy ymgynghori â Llywodraeth y DU. 	<ul style="list-style-type: none"> Cyfnod rhybudd Ymgysylltu â'r Farchnad yn Gynnar yn cau, adolygu ymatebion ac ymgynghoriadau dilynol gyda diwydiant. Penodi cefnogaeth gyfreithiol a dogfennau contract terfynol drafft a manylebau caffael. 		<ul style="list-style-type: none"> Oedi yn yr amserlen gaffael wrth i gyfnod ymgysylltu â'r farchnad ymestyn i wella ymatebion. Amcanion gwariant yn cael eu hadolygu ar hyn o bryd.
Safleoedd a Cheridrau Cysylltiedig Bwrdd Uchelgais Economaidd	Datblygu'r Achos Busnes Amlinellol Strategol	<ul style="list-style-type: none"> Recriwtio Spirit Public Sector Ltd i ddarparu ymgynghoriaeth a chymorth rheoli prosiectau. Adolygiad o achos dros newid y prosiect ac opsiynau ar gyfer strwythur yr Achos Amlinellol Strategol. 	<ul style="list-style-type: none"> Drafftio Achos Amlinellol Strategol. 		<ul style="list-style-type: none"> Cymorth allanol bellach yn ei le yn dilyn yr oedi gyda chaffael. Cytunwyd ar gynllun i gyflwyno'r achos busnes gyda'r bwrdd prosiect.
Campysau Cysylltiedig Bwrdd Uchelgais Economaidd	Datblygu'r Achos Busnes Amlinellol Strategol	<ul style="list-style-type: none"> Recriwtio Spirit Public Sector Ltd i ddarparu ymgynghoriaeth a chymorth rheoli prosiectau. Adolygiad o achos dros newid y prosiect ac opsiynau ar gyfer strwythur yr Achos Amlinellol Strategol. 	<ul style="list-style-type: none"> Drafftio Achos Amlinellol Strategol. 		<ul style="list-style-type: none"> Cymorth allanol bellach yn ei le yn dilyn yr oedi gyda chaffael. Cytunwyd ar gynllun i gyflwyno'r achos busnes gyda'r bwrdd prosiect.

	Cyflawni yn ôl y Cynllun a dim materion i roi sylw iddynt (dim angen gweithredu)		Cyflawni ychydig ar ei hôl hi a/neu mân faterion/materion cymedrol i roi sylw iddynt (camau rheoli yn eu lle)		Cyflawni ar ei hôl hi'n sylweddol a/neu materion sylweddol i roi sylw iddynt (angen gweithredu ar frys)
--	--	--	---	--	---

Nod y Rhaglen	Targed Creu Swyddi	Targed Buddsoddi GVA	Cyfanswm Targed Buddsoddi
Datgloi buddion economaidd prosiectau ynni carbon isel trawsffurfiol a sefydlu Gogledd Cymru fel un o leoliadau arweiniol y DU ar gyfer cynhyrchu ynni carbon isel, arloesedd a buddsoddi yn y gadwyn gyflenwi.	980	£530m	£668.5m

Statws RAG	Sylwebaeth Rheolwr y Rhaglen
Tud. 20	<ul style="list-style-type: none"> Ynni Lleol Blaengar: Achos Busnes Amlinellol wedi'i ddatblygu ac ar drac i gael ei ystyried gan y Bwrdd Uchelgais ym mis Mawrth 2023. Hwb Hydrogen a Datgarboneiddio Trafnidiaeth: Y ffordd ymlaen y cytunwyd arni ar gyfer y prosiect yw dod ag ariannwr prosiect ymlaen drwy broses ddethol gystadleuol. Mae'r PMO yn datblygu'r broses, y meini prawf a'r cwestiynau manwl ar gyfer y broses gyda chymorth gan arbenigwr ar y diwydiant hydrogen. Y nod yw cael cymeradwyaeth gan y Bwrdd Uchelgais Economaidd i lansio'r broses yn Chwarter 4. Egni: Mae Prifysgol Bangor yn parhau i ddatblygu eu cynnig ar gyfer cyflawni'r prosiect mewn dau gam. Mae'r Achos Busnes Amlinellol ar gyfer Cam 1 wedi'i ddatblygu a'i gyflwyno i'r Swyddfa Rheoli Portffolio i'w adolygu. Mae Cam 2 y prosiect yn dal i gael ei adolygu a disgwylir penderfyniad yn Chwarter 4 ynghylch a fydd yr elfen hon o'r prosiect yn parhau o fewn y Cynllun Twf. Cydnherth (Morlais): Gwaith cyfalaf a ariennir gan WEFO ar brosiect seilwaith Morlais yn parhau ar gyllideb ac ar amserlen. Bydd Achos Busnes Amlinellol ar gyfer gwaith a ariennir drwy'r Cynllun Twf yn dechrau ym mis Ionawr 2023. Trawsfynydd: Mae opsiynau ar gyfer yr Achos Busnes Amlinellol a'r defnydd o gyllid y Cynllun Twf yn cael eu hystyried. Nod Cwmni Eginio yw cwblhau'r cynnig busnes ar gyfer cam cyntaf y cynllun datblygu tri cham ehangach, gan gynnwys amserlenni, amcangyfrif o gostau a strategaeth fuddsoddi erbyn mis Mawrth 2023. Caffael contractwr a recriwtio i swyddi newydd ar gyfer y Cynlluniau Ynni Ardal Leol wedi'u cwblhau.

Y Cyngorydd Llinos Medi
Aelod Arweiniol

Dylan Williams
Uwch Berchennog Cyfrifol

Henry Aron
Rheolwr Rhaglen

	Cyflawni yn ôl y Cynllun a dim materion i roi sylw iddynt (dim angen gweithredu)		Cyflawni ychydig ar ei hôl hi a/neu mân faterion/materion cymedrol i roi sylw iddynt (camau rheoli yn eu lle)		Cyflawni ar ei hôl hi'n sylweddol a/neu materion sylweddol i roi sylw iddynt (angen gweithredu ar frys)
--	--	--	---	--	---

Prosiect (Ariannwr y Prosiect)	Cam y Prosiect	Cerrig Milltir Allweddol (y chwarter hwn)	Cerrig Milltir Allweddol (y chwarter nesaf)	Statws RAG	Rhesymeg RAG
Cydnherth (Morlais) Menter Môn	Datblygu'r Achos Busnes Amlinellol	<ul style="list-style-type: none"> Gwaith cyfalaf a ariennir gan WEFO ar brosiect seilwaith Morlais yn parhau ar gyllideb ac ar amserlen. Fe wnaeth Megallanes Renovables ymweld â'r Gogledd ym mis Tachwedd. Fel y defnyddwyr cyntaf disgwylidig o barth Morlais, maent bellach wedi sefydlu llwybrau cyfathrebu gyda rhanddeiliaid allweddol. 	<ul style="list-style-type: none"> Datblygu Achos Busnes Amlinellol newydd a chyflwyno gweithdai. Gweithio gyda datblygwyr llanw i baratoi cyflwyniadau ar gyfer y Contractau ar gyfer Gwahaniaeth Arwerthiant Rownd 5 		<ul style="list-style-type: none"> Prosiect ar y trywydd iawn heb unrhyw risgiau neu broblemau sylweddol.
Hwb Hydrogen a Datgarboneiddio Trafnidiaeth Bwrdd Uchelgais Economaidd Tud. 21	Datblygu'r Achos Busnes Amlinellol Strategol	<ul style="list-style-type: none"> Y ffordd ymlaen y cytunwyd arni ar gyfer y prosiect yw dod ag ariannwr prosiect ymlaen drwy broses ddethol gystadleuol. Daeth ein gwaith gydag arbenigwyr caffael i'r casgliad nad caffael ffurfiol fyddai'r dull optimaidd er mwyn cael ariannwr prosiect ymlaen. O ganlyniad, mae opsiwn o ddefnyddio proses sy'n debyg i 'Broses Newid Prosiectau' y Cynllun Twf yn cael ei ddatblygu. Fe wnaeth y gwaith hefyd arwain at gynnig i ganolbwyntio cyfalaf y Cynllun Twf ar alluogi galw am hydrogen. Rydym yn datblygu'r broses, y meini prawf a'r cwestiynau manwl ar gyfer y broses gystadleuol gyda chymorth gan arbenigwr ar y diwydiant hydrogen. 	<ul style="list-style-type: none"> Derbyn cymeradwyaeth y Bwrdd Uchelgais Economaidd ar gyfer y broses ddethol er mwyn cael ariannwr ymlaen a lansio'r broses. 		<ul style="list-style-type: none"> Mae'r sgôr ambr yn adlewyrchu'r risg y gallai'r broses gaffael er mwyn cael ariannwr ymlaen fod yn hirach na'r disgwyl.

	Cyflawni yn ôl y Cynllun a dim materion i roi sylw iddynt (dim angen gweithredu)		Cyflawni ychydig ar ei hôl hi a/neu mân faterion/materion cymedrol i roi sylw iddynt (camau rheoli yn eu lle)		Cyflawni ar ei hôl h'n sylweddol a/neu materion sylweddol i roi sylw iddynt (angen gweithredu ar frys)
--	--	--	---	--	--

Prosiect (Ariannwr y Prosiect)	Cam y Prosiect	Cerrig Milltir Allweddol (y chwarter hwn)	Cerrig Milltir Allweddol (y chwarter nesaf)	Statws RAG	Rhesymeg RAG
Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel (Egni) Prifysgol Bangor	<i>Prosiect yn cael ei adolygu</i>	<ul style="list-style-type: none"> Mae Prifysgol Bangor yn parhau i ddatblygu eu cynnig ar gyfer cyflawni'r prosiect mewn dau gam. Mae'r Achos Busnes Amlinellol ar gyfer Cam 1 wedi'i ddatblygu ac yn disgwyl cymeradwyaeth gan Fwrdd Gweithredol Prifysgol Bangor. Mae Cam 2 y prosiect yn dal i gael ei adolygu a disgwylir penderfyniad am elfen hon y prosiect yn Chwarter 4. 	<ul style="list-style-type: none"> Cymeradwyaeth y Bwrdd Uchelgais Economaidd i'r cais i newid i symud i Gam 1. Penderfyniad ar gadw Cam 2'r prosiect o fewn y Cynllun Twf. Cwblhau Adolygiad Porth a phroses gymeradwyaeth ar gyfer Achos Busnes Amlinellol Cam 1. 		<ul style="list-style-type: none"> Mae'r sgôr yn parhau i fod yn goch oherwydd oedi dro ar ôl tro mewn prosiectau ac effaith cais newid cyllid cyfalaf ar Amcanion Gwariant y Rhaglen.
Ynni Lleol Blaengar Bwrdd Uchelgais Economaidd Tud. 22	Datblygu'r Achos Busnes Amlinellol	<ul style="list-style-type: none"> Caffael ymgynghorwyr arbenigol newydd (31ten Consulting). Achos Busnes Amlinellol Drafft wedi'i gwblhau yn dilyn cyfres o weithdai. Cyflwyno Astudiaethau Dichonolrwydd Cronfa Adfywio Cymunedol (CRF) wedi'i gwblhau ar gyllideb ac ar amserlen. 	<ul style="list-style-type: none"> Cwblhau Adolygiad Porth a phroses gymeradwyaeth ar gyfer Achos Busnes Amlinellol. Dosbarthu'r adroddiadau Cronfa Adnewyddu Cymunedol yn ehangach ac adnabod y camau nesaf. 		<ul style="list-style-type: none"> Sgôr ambr oherwydd yr oedi posibl a achosir gan angen annisgwyl i benodi ymgynghorydd arbenigol cronfa newydd.
Trawsfynydd Cwmni Eginio	Datblygu'r Achos Busnes Amlinellol Strategol	<ul style="list-style-type: none"> Memorandwm o Gyd-ddealltwriaeth rhwng NDA a Chwmni Eginio wedi'i lofnodi'n ffurfiol - gwaith bellach yn mynd yn ei flaen ar sefydlu trefniadau prosiect i gefnogi'r chwe maes cydweithio. Mae opsiynau ar gyfer datblygu'r Achos Busnes Amlinellol a'r defnydd posib o gyllid y Cynllun Twf yn cael eu hystyried. Darparodd Cwmni Eginio ddiweddariad i'r Bwrdd Portfolio ym mis Tachwedd. 	<ul style="list-style-type: none"> Datblygu Achos Busnes Amlinellol Drafft. Dechrau datblygu'r strategaeth gwerth cymdeithasol. Cwblhau cynnig busnes ar gyfer cam cyntaf y cynllun datblygu tri cham ehangach a'r cynllun prosiect, gan gynnwys amserlenni, amcangyfrif o gostau a strategaeth fuddsoddi. 		<ul style="list-style-type: none"> Ansicrwydd ynghylch amserlen cyflawni prosiectau a'r posibilrwydd o oedi pellach.

	Cyflawni yn ôl y Cynllun a dim materion i roi sylw iddynt (dim angen gweithredu)		Cyflawni ychydig ar ei hôl hi a/neu mân faterion/materion cymedrol i roi sylw iddynt (camau rheoli yn eu lle)		Cyflawni ar ei hôl hi'n sylweddol a/neu materion sylweddol i roi sylw iddynt (angen gweithredu ar frys)
--	---	--	---	--	---

Nod y Rhaglen	Targed Creu Swyddi	Targed Buddsoddi GVA	Cyfanswm Targed Buddsoddi
Mynd i'r afael â'r diffyg tir ac eiddo addas ar gyfer twf busnes a dod â safleoedd ymlaen ar gyfer datblygiadau tai. Cyflawni gwelliannau sy'n symbylu buddsoddiad mewn safleoedd ac eiddo ym mhorthladd Caerdybi a'r ardal ehangach. Hwyluso rhaglenni eraill drwy sicrhau bod y seilwaith tir ac eiddo cywir ar gael.	2280	£1.29bn	£355.4m

Statws RAG	Sylwebaeth Rheolwr y Rhaglen
Tud. 23	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r Gweinidog wedi gwneud Datganiad Ysgrifenedig yn cadarnhau y bydd cyhoeddiadau Warren Hall, Brychdyn a Phorth y Gorllewin, Wrecsam yn cael eu cynnwys yn y Cynllun Cyflawni Trafnidiaeth Cenedlaethol arfaethedig sydd i'w gyhoeddi yn 2023. Cyn Ysbyty Gogledd Cymru, Dinbych - mae Uchelgais Gogledd Cymru, Cyngor Sir Ddinbych a Jones Bros wedi modelu llwybr caffael sy'n cydymffurfio i ddefnyddio cyllid Cam 1. Porth Caerdybi - mae Stena Line wedi darparu Achos Busnes Amlinellol drafft ar gyfer y prosiect ymestyn y porthladd ac mae Uchelgais Gogledd Cymru wedi ymateb gyda sylwadau. Mae Stena Line a Chyngor Môn wedi cyflwyno cais porthladd rhydd ar gyfer cyn Safle Alwminiwm Môn yng Nghaerdybi. Parc Bryn Cegin, Bangor - Cymeradwywyd yr egwyddor o'r Cytundeb Menter ar y Cyd gyda Llywodraeth Cymru yn Chwarter 3 2022. Mae Adroddiad Galw'r Farchnad wedi'i dderbyn ac mae'r Achos Busnes Amlinellol bellach ar ffurf drafft datblygedig.

Y Cyngorydd Jason McLellan
Aelod Arweiniol

Andrew Farrow
Uwch Berchennog Cyfrifol

David Mathews
Rheolwr Rhaglen

	Cyflawni yn ôl y Cynllun a dim materion i roi sylw iddynt (dim angen gweithredu)		Cyflawni ychydig ar ei hôl hi a/neu mân faterion/materion cymedrol i roi sylw iddynt (camau rheoli yn eu lle)		Cyflawni ar ei hôl hi'n sylweddol a/neu materion sylweddol i roi sylw iddynt (angen gweithredu ar frys)
--	--	--	---	--	---

Prosiect (Ariannwr y Prosiect)	Cam y Prosiect	Cerrig Milltir Allweddol (y chwarter hwn)	Cerrig Milltir Allweddol (y chwarter nesaf)	Statws RAG	Rhesymeg RAG
Porth y Gorllewin, Wrecsam Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam / Wrexham County Borough Council	Datblygu'r Achos Busnes Amlinellol Strategol	<ul style="list-style-type: none"> Mae Datganiad Ysgrifenedig gan y Gweinidog wedi cadarnhau y bydd y penderfyniad ar Gyffyrdd yr A483 wedi'i gynnwys gyda'r Cynllun Cyflawni Trafnidiaeth Cenedlaethol yn 2023. Mae Cyngor Wrecsam wedi comisiynu Astudiaeth Ddichonoldeb i asesu sut y bydd y Strategaeth Lleihau Ffosffad yn cael ei chyflenwi gan ddefnyddio Porth y Gorllewin fel enghraifft o safle datblygu tir glas. Mae Mott MacDonald wedi dechrau arolygon safle (ymchwiliad safle a bioamrywiaeth). 	<ul style="list-style-type: none"> Cwblhau'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth gyda Chyngor Wrecsam. Astudiaeth Dichonoldeb Ffosffad i adrodd i'r Cyngor ar gyflawni mesurau lleihau a lliniaru ar gyfer safleoedd datblygu newydd. Mabwysiadu Cynllun Datblygu Lleol Wrecsam. 		<ul style="list-style-type: none"> Mae penderfyniad y Panel Adolygu Ffyrdd ar uwchraddio cyffordd yr A483 yn hanfodol i'r prosiect hwn. Bydd y penderfyniad yn cael ei gyhoeddi yn y Cynllun Cyflawni Trafnidiaeth Cenedlaethol yn 2023. Strategaeth Lleihau a Lliniaru Ffosffad i amlinellu'r mesurau y gellid eu defnyddio ar safle'r prosiect.
Warren Hall, Brychdyn Llywodraeth Cymru / Bwrdd Uchelgais Economaidd	Datblygu'r Achos Busnes Amlinellol Strategol	<ul style="list-style-type: none"> Mae Datganiad Ysgrifenedig gan y Gweinidog wedi cadarnhau y bydd y penderfyniad ar Warren Hall wedi'i gynnwys gyda'r Cynllun Cyflawni Trafnidiaeth Cenedlaethol yn 2023. Disgwylir i Gynllun Datblygu Lleol Sir y Fflint gael ei fabwysiadu yn gynnar yn 2023. 	<ul style="list-style-type: none"> Yn ddarostyngedig i benderfyniad y Gweinidogion ar briffyrdd safle Warren Hall, yna disgwylwn ffurfioli'r trafodaethau gyda LIC ar gyflawni'r prosiect. 		<ul style="list-style-type: none"> Rhagwelir Mabwysiadu'r Cynllun Datblygu Lleol yn Chwarter 1 2023 bellach. Disgwylir cyhoeddi'r Cynllun Cyflawni Trafnidiaeth Cenedlaethol i Gymru a fydd yn cyhoeddi'r penderfyniad ar Warren Hall yn 2023.
Prosiect Wedi'i Dynnu'n ôl (Safle Strategol Allweddol, Bodelwyddan)	Mae prosiect safle Strategol Allweddol Bodelwyddan wedi'i dynnu'n ôl. Nid oes prosiect newydd yn ei le wedi'i adnabod eto.				
Cyn Ysbyty Gogledd Cymru, Sir Ddinbych Jones Bros (Ruthin) Limited / Cyngor Sir Ddinbych	Datblygu'r Achos Busnes Amlinellol	<ul style="list-style-type: none"> Fe wnaeth y Bwrdd Uchelgais Economaidd gymeradwyo sefydlu Cronfa Cyflawni'r Portffolio ac mae'r prosiect hwn yn gymwys i ymgeisio am gyllid ychwanegol. Mae llwybr caffael i gyflawni gwaith Cam 1 yn cael ei drafod gyda'r holl bartion. 	<ul style="list-style-type: none"> Cadarnhau llwybr caffael sy'n cydymffurfio i gyflawni gwaith Cam 1. Cwblhau diwygio'r achos busnes amlinellol drafft sy'n ymgorffori'r Senario Datblygu Graddol a'r llwybr caffael. Cadarnhad cymeradwyaeth y Cais i'r Gronfa Ffyniant Bro, neu'r Gronfa Cyflawni'r Portffolio fel sy'n briodol. 		<ul style="list-style-type: none"> Mae risg y prosiect yn adlewyrchu dibyniaeth ar gyllid newydd o'r Gronfa Ffyniant Bro / Cronfa Cyflawni'r Portffolio. Mae llwybr caffael ar gyfer gwaith Cam 1 yn defnyddio arian cyhoeddus i'w gadarnhau.

Cyflawni yn ôl y Cynllun a dim materion i roi sylw iddynt (dim angen gweithredu)	Cyflawni ychydig ar ei hôl hi a/neu mân faterion/materion cymedrol i roi sylw iddynt (camau rheoli yn eu lle)	Cyflawni ar ei hôl hi'n sylweddol a/neu materion sylweddol i roi sylw iddynt (angen gweithredu ar frys)
--	---	---

Prosiect (Ariannwr y Prosiect)	Cam y Prosiect	Cerrig Milltir Allweddol (y chwarter hwn)	Cerrig Milltir Allweddol (y chwarter nesaf)	Statws RAG	Rhesymeg RAG
Parc Bryn Cegin, Bangor Llywodraeth Cymru / Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	Datblygu'r Achos Busnes Amlinellol	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r Bwrdd Portffolio a'r Bwrdd Uchelgais Economaidd yn argymhell cymeradwyo'r Cytundeb Menter ar y Cyd Mae'r Adroddiad Dadansoddi'r Galw a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru wedi'i dderbyn a bydd yr argymhellion wedi'u cynnwys yn yr Achos Busnes Amlinellol drafft. Mae drafft cychwynnol o Achos Busnes Amlinellol a baratowyd gan y PMO wedi'i gwblhau i bob pwrpas. 	<ul style="list-style-type: none"> Bydd LIC yn penodi tîm o'u fframwaith gwasanaethau proffesiynol a thechnegol Gogledd a Chanolbarth Cymru. Cwblhau'r Achos Busnes Amlinellol. Adolygiad Porth 2 ar gyfer yr Achos Busnes Amlinellol. 		<ul style="list-style-type: none"> Galw posibl gan feddianwyr. Tirfeddiannwr parod a phartner datblygu. Defnydd arfaethedig sy'n cydymffurfio â Pholisi Cynllunio. Dull menter ar y cyd i gyflawni'r prosiect bellach yn symud ymlaen yn ymarferol.
Porth Caergybi Stena Line Ports Limited Tud. 25	Datblygu'r Achos Busnes Amlinellol	<ul style="list-style-type: none"> Mae pryniant Stena o'r hen ffatri Orthios i'w ddefnyddio ar y cyd â'r porthladd. Mae Stena Line a Chyngor Môn wedi cyflwyno cais porthladd rhydd i Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru i ddatgelu eu cynlluniau ar gyfer safle Orthios. Mae Achos Busnes Amlinellol drafft ar gyfer cyflawni'r gwaith o wella capasiti'r porthladd wedi derbyn sylwadau a'i ddychwelyd i Stena. 	<ul style="list-style-type: none"> Cynnydd sylweddol ar Achos Busnes Amlinellol ar gyfer cyflawni'r gwaith o wella capasiti'r porthladd. Gorchymyn Adolygu Harbwr wedi'i gymeradwyo. Adolygiad Porth 2 ar gyfer yr Achos Busnes Amlinellol. 		<ul style="list-style-type: none"> Gorchymyn Adolygu Harbwr yn disgwyl caniatâd. Peth ansicrwydd gyda chost y gwaith ar gyfer ehangu'r porthladd ac adnewyddu'r morglawdd.

	Cyflawni yn ôl y Cynllun a dim materion i roi sylw iddynt (dim angen gweithredu)		Cyflawni ychydig ar ei hôl hi a/neu mân faterion/materion cymedrol i roi sylw iddynt (camau rheoli yn eu lle)		Cyflawni ar ei hôl hi'n sylweddol a/neu materion sylweddol i roi sylw iddynt (angen gweithredu ar frys)
--	--	--	---	--	---

Nod y Rhaglen	Targed Creu Swyddi	Targed Buddsoddi GVA	Cyfanswm Targed Buddsoddi
Adeiladu economi sylfaen mwy cynaliadwy, bywiog a gwydn o fewn y rhanbarth, gan wneud y gorau o gyfleoedd am gyflogaeth a ffyniant drwy ein hamgylchedd a'n tirwedd.	380	£281m	£41.3m

Statws RAG	Sylwebaeth Rheolwr y Rhaglen
Tud. 26	<ul style="list-style-type: none"> Rhwydwaith Talent Twristiaeth - Mae Grŵp Llandrillo Menai wedi cwblhau ei Achos Amlinellol Strategol (SOC) a'i rannu i'w adolygu gan y Swyddfa Rheoli Portffolio (PMO) a thîm Sicrwydd Llywodraeth Cymru ar gyfer Adolygiad Porth 1 ym mis Tachwedd 2022. Daeth yr Adolygiad Porth i gasgliad gyda sgôr Ambr-Gwyrdd, ac mae'r Bwrdd Rhaglen wedi cadarnhau y dylai'r prosiect symud ymlaen i Achos Busnes Amlinellol gan roi sylw i'r argymhellion o'r ddau adolygiad. Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon - Mae Grŵp Llandrillo Menai wedi croesawu cynrychiolwyr o dîm cynllunio Cyngor Gwynedd i Goleg Glynllifon fel rhan o'u proses o ystyried cynllunio ar gyfer prosiect Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon.

Cyng Charlie McCoubrey
Aelod Arweiniol

Jane Richardson
Uwch Berchennog Cyfrifol

Robyn Lovelock
Rheolwr Rhaglen

Cyflawni yn ôl y Cynllun a dim materion i roi sylw iddynt (dim angen gweithredu)	Cyflawni ychydig ar ei hôl hi a/neu mân faterion/materion cymedrol i roi sylw iddynt (camau rheoli yn eu lle)	Cyflawni ar ei hôl hi'n sylweddol a/neu materion sylweddol i roi sylw iddynt (angen gweithredu ar frys)

Prosiect (Ariannwr y Prosiect)	Cam y Prosiect	Cerrig Milltir Allweddol (y chwarter hwn)	Cerrig Milltir Allweddol (y chwarter nesaf)	Statws RAG	Rhesymeg RAG
Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon Grŵp Llandrillo Menai	Datblygu'r Achos Busnes Llawn	<ul style="list-style-type: none"> Gwaith parhaus gydag ymgynghorwyr ar ddylunio'n datblygu costau ar sail buddion i gyd-fynd ag amlen ariannu. Cyfarfodydd gyda Llywodraeth Cymru a'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn edrych ar opsiynau i lenwi'r bwlch ariannu sydd wedi'i achos gan chwyddiant Cais am gyngor cynllunio wedi'i gyflwyno. 	<ul style="list-style-type: none"> Mynd ymlaen drwy brosesau cyn-gynllunio a cheisiadau cynllunio llawn. Cyflwyno cais am £2m o Gronfa Cyflawni Prosiectau'r Cynllun Twf i fynd i'r afael â'r bwlch ariannu. Drafftio'r Achos Busnes Llawn. 		<ul style="list-style-type: none"> Bwlch ariannu yn erbyn Achos Busnes Amlinellol sydd wedi'i gymeradwyo. Costau adeiladu cyfalaf cynyddol. Caniatâd cynllunio i'w sicrhau.
Fferm Sero Net Llysfasi Coleg Cambria	<i>Mae prosiect Fferm Sero Net Llysfasi wedi'i dynnu'n ôl. Mae prosiect newydd yn cael ei adnabod drwy alwad cyhoeddus am Fynegiannau o Ddiddordeb ym mis Ionawr 2023.</i>				
Rhwydwaith Talent Twristiaeth Grŵp Llandrillo Menai	Datblygu'r Achos Busnes Amlinellol	<ul style="list-style-type: none"> Pob un o'r pum gweithdy achos busnes gyda rhanddeiliaid wedi'u cwblhau. Achos Amlinellol Strategol wedi'i ddrafftio a'i gyflwyno i'w adolygu gan y PMO ac Uned Sicrwydd Llywodraeth Cymru. Canlyniad Ambr-Gwyrdd o'r Adolygiad Porth 1 ym mis Tachwedd 2022. Bwrdd Rhaglen wedi cymeradwyo'r Achos Amlinellol Strategol ym mis Rhagfyr 2022. Cyfarfodydd partneriaeth â 'chanolfannau' sector preifat. 	<ul style="list-style-type: none"> Cytuno ar Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth rhwng Uchelgais Gogledd Cymru a Grŵp Llandrillo Menai. Achos Busnes Amlinellol (OBC) drafft a dogfennaeth cefnogol perthnasol ar gyfer Adolygiad Porth 2 ym mis Mawrth 2023. Gweithio gyda'r PMO er mwyn datblygu cytundeb ariannu yn benodol i'r prosiect. 		<ul style="list-style-type: none"> Adolygiad Porth 2 wedi symud i fis Mawrth 2023 i roi amser i ddatblygu OBC cadarn

	Cyflawni yn ôl y Cynllun a dim materion i roi sylw iddynt (dim angen gweithredu)		Cyflawni ychydig ar ei hôl hi a/neu mân faterion/materion cymedrol i roi sylw iddynt (camau rheoli yn eu lle)		Cyflawni ar ei hôl hi'n sylweddol a/neu materion sylweddol i roi sylw iddynt (angen gweithredu ar frys)
--	--	--	---	--	---

Nod y Rhaglen	Targed Creu Swyddi	Targed Buddsoddi GVA	Cyfanswm Targed Buddsoddi
Cyflwynu lleoliad Gogledd Cymru fel clwstwr gweithgynhyrchu gwerth uchel pwerus ac arloesol, sy'n adeiladu ar arbenigedd presennol ac arbenigedd byd-eang i greu sail economaidd gwerth uwch, mwy amrywiol sy'n cefnogi trosglwyddo i economi carbon isel.	180	£114m	£39.5m

Statws RAG	Sylwebaeth Rheolwr y Rhaglen
	<ul style="list-style-type: none"> Canolfan Opteg a Pheirianeg Menter - Prifysgol Glyndŵr yn paratōir Achos Busnes Llawn ar gyfer y prosiect i'w ystyried ym mis Medi 2023. Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol - Prifysgol Bangor wedi bod yn gweithio gyda'r Swyddfa Rheoli Portffolio i ddatrys newidiadau i elfen arian cyfatebol y prosiect.

Tud. 28

Cyng. Dyfrig Siencyn
Aelod Arweiniol

Paul Bevan
Uwch Berchennog Cyfrifol

Robyn Lovelock
Rheolwr Rhaglen

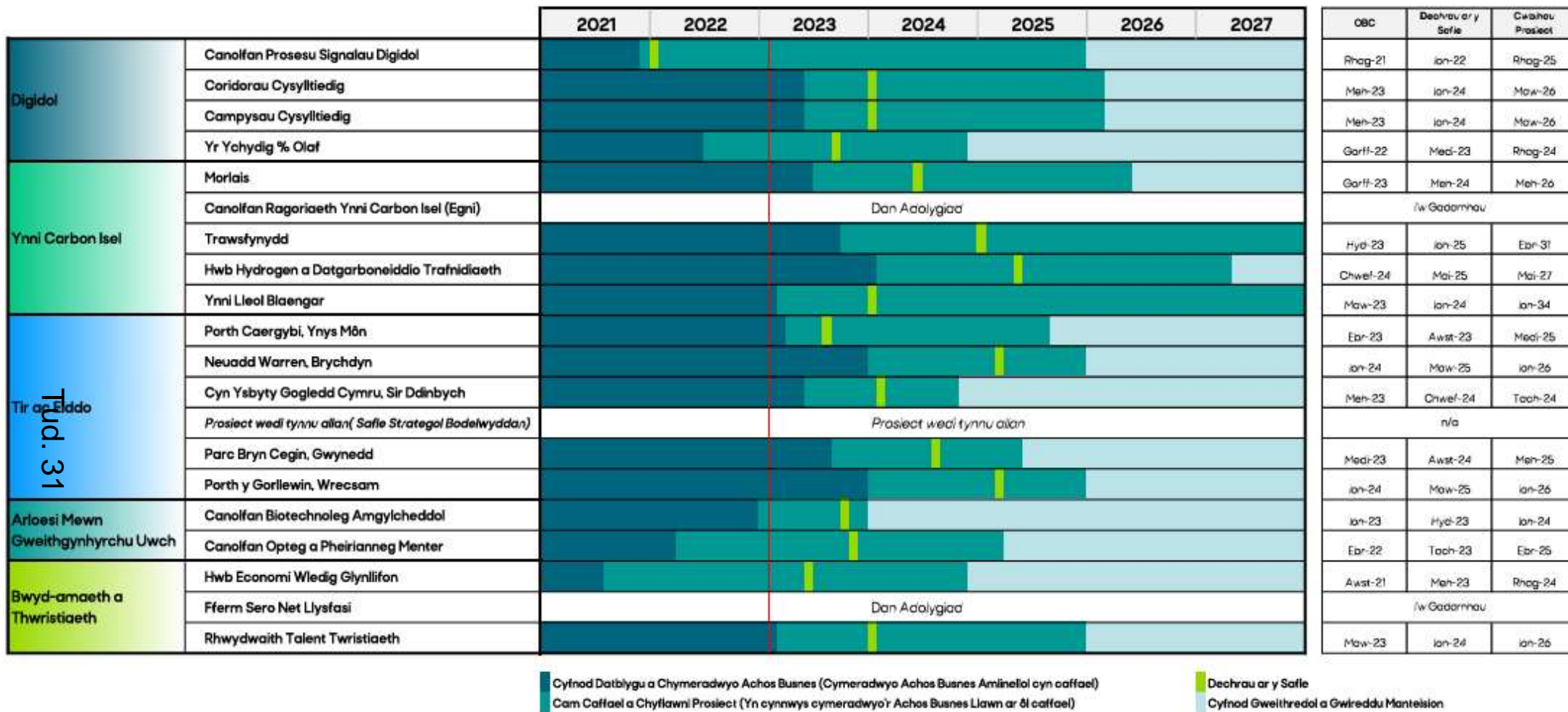
Cyflawni yn ôl y Cynllun a dim materion i roi sylw iddynt (dim angen gweithredu)	Cyflawni ychydig ar ei hôl hi a/neu mân faterion/materion cymedrol i roi sylw iddynt (camau rheoli yn eu lle)	Cyflawni ar ei hôl hi'n sylweddol a/neu materion sylweddol i roi sylw iddynt (angen gweithredu ar frys)
--	---	---

Prosiect (Ariannwr y Prosiect)	Cam y Prosiect	Cerrig Milltir Allweddol (y chwarter hwn)	Cerrig Milltir Allweddol (y chwarter nesaf)	Statws RAG	Rhesymeg RAG
Canolfan Opteg a Pheirianeg Menter Prifysgol Glyndŵr Wrecsam	Datblygu'r Achos Busnes Llawn	<ul style="list-style-type: none"> Gwaith parhaus gydag ymgynghorwyr ar ddylunio'n datblygu costau ar sail buddion i gyd-fynd ag amlen ariannu. Cyfarfodydd gyda Llywodraeth Cymru a'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn edrych ar opsiynau i lenwi'r bwlch ariannu sydd wedi'i achos gan chwyddiant Digwyddiad wedi'i ganolbwyntio ar fusnesau wedi'i gynnal gan dîm Cyfansawdd y Brifysgol i adeiladu ymgysylltu. 	<ul style="list-style-type: none"> Drafftio dogfennau caffael. Cyflwyno cais am £1.7m o Gronfa Cyflawni Prosiectau'r Cynllun Twf i fynd i'r afael â'r bwlch ariannu a fydd yn cael ei gyfateb gan gyllid o £1.7m gan Brifysgol Glyndŵr. Datblygu Achos Busnes Llawn ar gyfer ystyriaeth y Bwrdd Uchelgais Economaidd ym mis Medi 2023. 		<ul style="list-style-type: none"> Eglurhad o'r sefyllfa cyllid cyfatebol. Pwysau costau parhaus. Datblygu'r Achos Busnes Llawn yn cael ei reoli'n gadarn
Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol Prifysgol Bangor 29	Datblygu'r Achos Busnes Amlinellol	<ul style="list-style-type: none"> Cyfyngiadau lleoli'r Ganolfan yn Safle Diwydiannol Mona wedi'u hadnabod, gan arwain at benderfyniad i archwilio lleoliadau amgen a chyllid cyfatebol cysylltiedig. 	<ul style="list-style-type: none"> Datrys y materion lleoliad a chyllid cyfatebol a chyflwyno cais i newid priodol. Aildrefnu Adolygiad Porth 2 unwaith y bydd yr amserlen ddiweddaraf wedi'i chwblhau. 		<ul style="list-style-type: none"> Gwaith o ddatblygu'r prosiect wedi'i atal hyd nes bydd y mater cyllid cyfatebol wedi'i ddatrys.

	Cyflawni yn ôl y Cynllun a dim materion i roi sylw iddynt (dim angen gweithredu)		Cyflawni ychydig ar ei hôl hi a/neu mân faterion/materion cymedrol i roi sylw iddynt (camau rheoli yn eu lle)		Cyflawni ar ei hôl hi'n sylweddol a/neu materion sylweddol i roi sylw iddynt (angen gweithredu ar frys)
--	--	--	---	--	---

Prosiect	Cam Caniatâd				Cam 1	Cam 2	Cam 3	Cam 4	Cam 5	Cam 6	Cam 7	Cam 8
	Y cyfnod cyn gwneud cais	Cynllunio amlinellol / Caniatâd	Cynllunio a llawn / Caniatâd	Amodau wedi'u gweithredu	Pennu cyd-destun y Prosiect	Paratoir Achos Amlinellol Strategol	Paratoir Achos Busnes Amlinellol	Cymeradwyo'r Achos Busnes Amlinellol	Paratoir Achos Busnes Llawn	Approval of the Full Business Case	Y cyfnod cyn gwneud cais	Cynllunio amlinellol / Caniatâd
Canolfan Prosesu Signalau Digidol	Dim angen cynllunio				✓	✓	✓	✓	✓	✓	🕒	
Safleoedd a Choridorau Cysylltiedig Allweddol	Gofynion cymeradwyo i'w cadarnhau				✓	🕒						
Campysau Cysylltiedig	Gofynion cymeradwyo i'w cadarnhau				✓	🕒						
Yr Ychydig % Olaf	Gofynion cymeradwyo i'w cadarnhau				✓	✓	✓	✓	🕒			
Cydnorth (Morlais)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	🕒					
Trawsfynydd	Gofynion cymeradwyo i'w cadarnhau				✓	🕒						
Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel (Egni)	Dan adolygiad											
Ynni Lleol Blaengar	Gofynion cymeradwyo i'w cadarnhau				✓	✓	🕒					
Datgarboneiddio Trafndiaeth (Hwb Hydrogen)	Gofynion cymeradwyo i'w cadarnhau				✓	✓	🕒					
Porth Caergybi, Ynys Môn	Gorchymyn Adolygu Harbwr wedi gyflwyno a Thrwydded Morol wedi rhoi				✓	✓	🕒					
Cyn Ysbyty Gogledd Cymru	✓	✓	🕒		✓	✓	🕒					
Safle Strategol Bodelwyddan	Prosiect wedi'i dynnu'n ôl											
Porth y Gorllewin, Wrecsam	Mabwysiodu'r CDLI i'w gwblhau				✓	🕒						
Neuadd Warren, Brychdyn	Mabwysiodu'r CDLI i'w gwblhau				🕒	🕒						
Parc Bryn Cegin, Bangor	🕒				✓	✓	🕒					
Hwb Economi Wledig Glynllifon	🕒				✓	✓	✓	✓	🕒			
Fferm Sero Net Llysfasi	Prosiect wedi'i dynnu'n ôl											
Rhwydwaith Talent Twristiaeth	Gofynion cymeradwyo i'w cadarnhau				✓	✓	🕒					
Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol	Dim angen cynllunio				✓	✓	🕒					
Canolfan Opteg a Pherianeg Menter	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	🕒			

C. 0. 0. 0. 1

*Proffil cyflawni yn unol ag Achos Busnes y Portffolio 2022. Os yw Achos Busnes Amlinellol neu Achos Busnes Llawn wedi'u cymeradwyo mae'r ffigurau wedi'u diweddarau gyda'r wybodaeth ddiweddaraf.

		Targedau Achos Busnes y Portffolio 2020			Targedau Achosion Busnes y Prosiectau sydd wedi'u				Gwahaniaeth		
		GVA (EM)	Swyddi a grëwyd (net)	(EM) Cyfanswm Buddsoddiad*	OBC/FBC**	GVA (EM)	Swyddi a grëwyd (net)	(EM) Cyfanswm Buddsoddiad*	GVA (EM)	Swyddi a grëwyd	(EM) Cyfanswm Buddsoddiad*
Digidol	Canolfan Prosesu Signal Digidol (DSP)	50	80	7.3	FBC	12	33	3.0	-38	-47	-4.3
	Cysylltu'r Ychydig Ganrannau Olaf	35	150	4.0	OBC	15	130	4.0	-20	-20	0
	Safleoedd a Choridorau Cysylltiedig	45	120	9.4	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	Campysau Cysylltiedig	35	0	21	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Ynni Carbon Isel	Cydnherth (Morlais)	50	100	36	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	Hwb Hydrogen a Datgarboneiddio Trafnidiaeth	60	90	28.6	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel (Egni)	20	20	97.7	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	Ynni Lleol Blaengar	120	180	106.2	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	Trawsfynydd	230	510	400	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Tud. 32 Tir ac Eiddo	Porth y Gorllewin, Wrecsam	220	360	43.4	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	Warren Hall, Brychdyn	235	440	70	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	<i>Prosiect Wedi'i Dynnu'n ôl*** (Safle Strategol Allweddol, Bodelwyddan)</i>										
	Cyn Ysbyty Gogledd Cymru, Dinbych	20	50	74	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	Parc Bryn Cegin, Bangor	30	50	6	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	Porth Caerdybi	545	930	80	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth	Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	25	40	13	OBC	45	96	13	+20	+56
<i>Prosiect Wedi'i Dynnu'n ôl*** (Fferm Sero Net Llysfasi)</i>											
		20	0	12.9	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel	Canolfan Opteg a Pheirianeg Menter	45	70	29.9	OBC	33	61	14.7	-12	-9	-15.2
	Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol	60	90	9.6	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Cyfanswm Portffolio'r Cynllun Twf		2,185	3,830	1,146	OBC 1FBC	90	190	30.7	-50	-20	-19.5

* Cyfanswm buddsoddiad yn cynnwys 15% o gostau'r Swyddfa Rheoli Portffolio ** OBC - Achos Busnes Amlinellol, FBC - Achos Busnes Llawn

*** Targedau ar gyfer y prosiect sydd wedi'i dynnu'n ôl yn dal wedi'u cynnwys fel rhan o gyfanswm targedau'r Cynllun Twf.

Rhaglen	Prosiect	Ariannwr y Prosiect	2021/22 £m *	2022/23 £m	2023/24 £m	2024/25 £m	2025/26 £m	2026/27 £m	2027/28 £m	2028/29 £m	2029/30 £m	2030/31 £m	2031/32 £m	2032/33 £m	Cyfanswm £m
Digidol	Canolfan Prosesu Signal Digidol	Prifysgol Bangor	0.12	1.66	0.39	0.79	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.96
	Cysylltu'r Ychydig Ganrannau Olaf	Bwrdd Uchelgais	0.00	0.00	1.46	1.47	1.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3.94
	Safleoedd a Choridorau Cysylltiedig	Bwrdd Uchelgais	0.00	0.00	1.00	3.83	4.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	8.87
	Campysau Cysylltiedig	Bwrdd Uchelgais	0.00	0.00	0.00	0.29	3.88	5.83	5.83	4.85	0.00	0.00	0.00	0.00	20.68
Ynni Carbon Isel	Cydherth (Morlais)	Menter Môn	0.00	0.00	0.00	3.33	4.44	1.10	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	8.87
	Hwb Hydrogen a Datgarboneiddio	Bwrdd Uchelgais	0.00	0.00	0.00	0.00	5.61	5.62	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	11.23
	Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel	Prifysgol Bangor	0.00	0.00	0.00	5.91	9.85	4.92	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	20.68
	Ynni Lleol Blaengar	Bwrdd Uchelgais	0.00	0.00	2.46	2.46	2.46	2.46	2.46	2.46	2.46	2.47	2.47	2.47	24.63
	Gorsaf Bŵer Trawsfynydd	Cwmni Eginio	0.00	0.00	0.00	1.97	2.96	4.92	9.85	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	19.70
Tir ac Eiddo	Porth y Gorllewin, Wrecsam	Bwrdd Uchelgais	0.00	0.00	0.00	7.19	1.77	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	8.96
	Warren Hall, Brychdyn	Bwrdd Uchelgais	0.00	0.00	0.00	0.00	14.77	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	14.77
	<i>Prosiect Wedi'i Dynnu'n ôl** (Safle Strategol Allweddol, Bodelwyddan)</i>														
	Cyn Ysbyty Gogledd Cymru, Dinbych	Bwrdd Uchelgais	0.00	0.00	1.97	1.97	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3.94
	Parc Bryn Cegin, Bangor	Bwrdd Uchelgais	0.00	0.00	1.48	4.43	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.91
	Porth Caergybi	Stena Line	0.00	0.00	9.85	17.24	7.38	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	34.47
Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth	Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	Grŵp Llandrillo Menai	0.00	0.00	7.20	2.65	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	9.85
	<i>Prosiect Wedi'i Dynnu'n ôl** (Fferm Sero Net Llysfasi)</i>														
	Rhwydwaith Talent Twristiaeth	Grŵp Llandrillo Menai	0.00	0.00	0.00	4.43	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4.43
Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel	Canolfan Opteg a Pheirianeg Menter	Prifysgol Glyndŵr	0.00	0.00	2.12	3.91	3.65	0.17	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	9.85
	Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol	Prifysgol Bangor	0.00	0.00	1.25	1.71	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.96
Costau'r Swyddfa Rheoli Portffolio (1.5%)															3.60
Heb ei glustnodi - Cyllid y Cynllun Twf															12.70
Heb ei glustnodi - Cronfa Cyflawni'r Portffolio															7.00
Cyfanswm															240.00

* proffil 2021/22 yw'r gwariant gwirioneddol. Mae'r proffil sy'n weddill fel y rhagwelwyd yn Achos Busnes Portffolio 2022.

*** Targedau ar gyfer y prosiect sydd wedi'i dynnu'n ôl yn dal wedi'u cynnwys fel rhan o gyfanswm targedau'r Cynllun Twf.

Rhaglen	Prosiect	Ariannwr y Prosiect	Proffil 22/23 (£m)	YTD Gwirionedd dol	Amrywiad (£m)*	Sail Resymegol	
Digidol	Canolfan Prosesu Signal Digidol	Prifysgol Bangor	1.7	1.64	0.06	Gwariant 2022-23 yn unol â'r proffil. Dau hawliad wedi'u proses, ym mis Gorffennaf a mis Hydref 2022. Un hawliad yn weddill ddechrau 2023.	
	Cysylltu'r Ychydig Ganrannau Olaf	Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	0.00	0.00	0.00		
	Safleoedd a Choridorau Cysylltiedig	Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	0.00	0.00	0.00		
	Campysau Cysylltiedig	Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	0.00	0.00	0.00		
Ynni Carbon Isel	Cydnherth (Morlais)	Menter Môn	0.00	0.00	0.00	Nid oes unrhyw Achosion Busnes Llawn wedi'u cymeradwyo. Proffil gwariant bellach yn cyd-fynd â diweddariad 2022 Achos Busnes y Portffolio.	
	Hwb Hydrogen a Datgarboneiddio Trafnidiaeth	Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	0.00	0.00	0.00		
	Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel	Prifysgol Bangor	0.00	0.00	0.00		
	Ynni Lleol Blaengar	Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	0.00	0.00	0.00		
	Gorsaf Bŵer Trawsfynydd	Cwmni Eginio	0.00	0.00	0.00		
Tud. 34 Tud. Eiddo	Porth y Gorllewin, Wrecsam	Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	0.00	0.00	0.00	Nid oes unrhyw Achosion Busnes Llawn wedi'u cymeradwyo. Proffil gwariant bellach yn cyd-fynd â diweddariad 2022 Achos Busnes y Portffolio.	
	Warren Hall, Brychdyn	Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	0.00	0.00	0.00		
	<i>Prosiect Wedi'i Dynnu'n ôl*** (Safle Strategol Allweddol, Bodelwyddan)</i>						
	Cyn Ysbyty Gogledd Cymru, Dinbych	Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	0.00	0.00	0.00		
	Parc Bryn Cegin, Bangor	Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	0.00	0.00	0.00		
	Porth Caergybi	Stena Line	0.00	0.00	0.00		
Bwyd-amaeth a Thwristiaeth	Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	Grŵp Llandrillo Menai	0.00	0.00	0.00	Nid oes unrhyw Achosion Busnes Llawn wedi'u cymeradwyo. Proffil gwariant bellach yn cyd-fynd â diweddariad 2022 Achos Busnes y Portffolio.	
	<i>Prosiect wedi'i dynnu'n ôl (Fferm Sero Net Llysfasi)</i>						
	Rhwydwaith Talent Twristiaeth	Grŵp Llandrillo Menai	0.00	0.00	0.00		
Arloesi mewn Gweithgynhyrchu Gwerth Uchel	Canolfan Opteg a Pheirianeg Menter	Prifysgol Glyndŵr	0.00	0.00	0.00	Nid oes unrhyw Achosion Busnes Llawn wedi'u cymeradwyo. Proffil gwariant bellach yn cyd-fynd â diweddariad 2022 Achos Busnes y Portffolio.	
	Canolfan Biotechnoleg Amgylcheddol	Prifysgol Bangor	0.00	0.00	0.00		
Costau'r Swyddfa Rheoli Portffolio (1.5%)			0.56	0.00	-0.56	Rydym yn rhagweld defnyddio £434k yn ystod 2022/23.	
Cyfanswm			2.26	1.64	-0.62	Gweler uchod	

* Amrywiaeth yw'r gwahaniaeth rhwng y proffil a gynlluniwyd (Achos Busnes y Portffolio 2022) a gwariant Gwirioneddol y Flwyddyn Hyd Yma (YTD). Ffigyrau YTD hyd at ddiwedd Rhagfyr 2022.

Rhaglen	Prosiect	Ariannwr	Crynodeb
Digidol	Canolfan Prosesu Signal Digidol (DSP)	Prifysgol Bangor	Bydd y prosiect yn galluogi i'r Ganolfan Prosesu Signal Digidol ymestyn ei bresenoldeb a'i gyloch gwaith, gan integreiddio'n llawn â'r Prosiect Strategaeth Cenedlaethol a galluogi datblygu asedau allweddol ar raddfa, gan gynnwys prawf-wely 5G, capasiti ymchwil ac offer o'r radd flaenaf.
	Cysylltu'r Ychydig Ganrannau Olaf	Bwrdd Uchelgais Economaidd	Mae'r prosiect hwn yn targedu gwasanaeth cyflym iawn hollgynhwysol ar draws y Gogledd, nad ydynt yn cael eu gwasanaethu hyd yma gan ddulliau eraill ac na allant gyflawni cyflymder o 30Mbps (lawrlwytho) o leiaf ar hyn o bryd.
	Safleoedd a Choridorau Cysylltiedig	Bwrdd Uchelgais Economaidd	Nod y prosiect yw ceisio gwella dibynadwyedd ac ansawdd gwasanaethau symudol ar y prif ffyrdd a rheilffyrdd yn y Gogledd, gan alluogi gwasanaethau ffibr llawn i safleoedd masnachol allweddol ledled y rhanbarth. Canolbwyntio ar ddatblygu rhwydweithiau ffiberoptig sy'n hanfodol ar gyfer darparu band eang 4G, 5G a gigabit.
	Campysau Cysylltiedig	Bwrdd Uchelgais Economaidd	Bydd y prosiect yn ceisio cyflymu datblygiad ystod o opsiynau cysylltedd digidol gyda ffocws cyfredol ar 18 o safleoedd economaidd rhanbarthol allweddol.
Ynni Carbon Isel	Cydnherth (Morlais)	Menter Môn	Buddsoddi mewn seilwaith i gysylltu â rhwydwaith y National Grid a monitro effeithiau amgylcheddol morol. Bydd hyn yn galluogi cynnydd yn y defnydd o dyrbinau gan ddatblygwyr morol a chynhyrchu ynni adnewyddadwy.
	Hwb Hydrogen a Datgarboneiddio Trafnidiaeth	Bwrdd Uchelgais Economaidd	Cefnogi cyflawni prosiect arddangos sy'n ymwneud â chynhyrchu hydrogen gwyrdd o ffynonellau ynni carbon isel a'i ddefnydd o fewn rhwydweithiau trafniadaeth rhanbarthol.
	Canolfan Ragoriaeth Ynni Carbon Isel (Egni)	Prifysgol Bangor	Buddsoddi mewn datblygu'r isadeiledd ym Mhrifysgol Bangor a Pharc Gwyddoniaeth Menai, gwella galluedd y Gogledd a'r DU ar gyfer arloesedd mewn ynni carbon isel a meysydd cysylltiedig, gan helpu i greu'r amodau ar gyfer mewnffuddsoddiad newydd a thwf busnes yn y gadwyn gyflenwi ynni carbon isel yn y Gogledd
	Ynni Lleol Blaengar	Bwrdd Uchelgais Economaidd	Er mwyn helpu i gyflawni targedau ynni adnewyddadwy, datgarboneiddio a pherchnogaeth leol, bydd y prosiect yn cefnogi prosiectau hwyluso arloesol ac arddangoswyr sy'n goresgyn methiannau'r farchnad a datgloi buddsoddiad sector preifat a chymunedol mewn datrysiadau ynni lleol blaengar.
	Trawsfynydd	Cwmni Eginio	Mae'r safle wedi'i leoli'n unigryw ar gyfer gwneud defnydd 'Cyntaf o'i Fath' o Adweithydd Modwlar Bychan (SMR) neu Adweithydd Modwlar Uwch (AMR). Ar y cyd â'r sector cyhoeddus a phreifat, bydd y Cynllun Twf yn cyfrannu cyllid tuag at isadeiledd galluogi ar gyfer y datblygiad hwn.
Tir ac Eiddo	Porth y Gorllewin, Wrecsam	Bwrdd Uchelgais Economaidd	Cyflwyno'r prif wasanaethau fel bod modd dod â'r safle i'r farchnad i'w werthu a'i ddatblygu.
	Warren Hall, Brychdyn	Bwrdd Uchelgais Economaidd	Cyflwyno prif wasanaethau fel bod modd i'r safle defnydd cymysg 65 hectar gael ei roi ar y farchnad ar werth ac yna gael ei ddatblygu gan y sector preifat.
	<i>Mae prosiect safle Strategol Allweddol Bodelwyddan wedi'i dynnu'n ôl. Nid oes prosiect newydd yn ei le wedi'i adnabod eto.</i>		
	Parc Bryn Cegin, Bangor	Bwrdd Uchelgais Economaidd	Darparu arwynebedd llawr diwydiannol i fodloni'r galw hysbys am unedau.
	Cyn Ysbyty Gogledd Cymru, Dinbych	Bwrdd Uchelgais Economaidd	Bydd arian y Cynllun Twf yn cynorthwyo yng nghyflwyniad safle wedi'i glirio a'i adfer gyda phrif wasanaethau er mwyn dwyn ymlaen datblygiad preswyl a masnachol defnydd cymysg
	Porth Caergybi	Stena Line	Sicrhau dyfodol porthladd Caergybi drwy ddarparu cyfleusterau mordeithio a llwytho trwm dŵr dwfn, gwella mynediad cerbydol, gwarantu dyfodol y morglawdd a darparu ar gyfer galwadau prosiectau ynni rhanbarthol.
Bwyd-amaeth a Thwristiaeth	Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	Grŵp Llandrillo Menai	Y weledigaeth yw creu Canolbwynt Economi Gwledig arbennig o'r radd flaenaf yng Nglynllifon, sy'n cynnig ystod o gyfleusterau a gwasanaethau i gryfhau a gwella'r economi rhanbarthol, yn benodol drwy dyfu'r sector bwyd a diod.
	<i>Mae prosiect Fferm Sero Net Llysfasi wedi'i dynnu'n ôl. Nid oes prosiect newydd yn ei le wedi'i adnabod eto.</i>		
	Rhwydwaith Talent Twristiaeth	Grŵp Llandrillo Menai	Sicrhau dyfodol yr ystod o ddarpariaeth sgiliau a chynyddu buddion masnachol o un o'r sectorau mwyaf sefydledig yn y rhanbarth. Bydd y rhwydwaith talent yn ysgogi cydweithrediad cyhoeddus-preifat i gydlynu gweithrediad ar sgiliau a datblygu cynnyrch i drawsnewid a sbarduno twf y sector twristiaeth a lletygarwch yn y rhanbarth.
	Canolfan Biotechnoleg	Prifysgol Bangor	Bydd y Ganolfan Biotechnoleg Amgylcheddol yn ganolfan gyda'r gorau yn y byd o ran canfod a nodweddu ensymau newydd o bwys

Arloesi mewn	Amgylcheddol (CEB)		diwydiannol. Bydd y Ganolfan Biotechnoleg Amgylcheddol yn darparu sylfaen gref ar gyfer denu ymchwilwyr blaenllaw ar lefel fyd-eang, cyllid ymchwil cyhoeddus a masnachol arwyddoeddol a mewnfuddsoddiad i Cymru.
Gweithgynhyrc hu Gwerth Uchel	Canolfan Opteg a Pheirianneg Menter	Prifysgol Glyndŵr	Bydd y Ganolfan Opteg a Pheirianneg Menter yn darparu cyfleusterau sydd wedi'u targedu i roi hwb i ddatblygu sgiliau lefel uchel i'r rhanbarth a galluogi i fusnesau bach a chanolig eu maint a busnesau mawr weithio mewn partneriaeth gyda Phrifysgol Glyndŵr Wrecsam ar ymchwil a datblygu opteg, cyfansoddion a thanwydd cell hydrogen sy'n cael ei yrru'n fasnachol.

Eitem 6

Pwyllgor	Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi
Teitl yr Adroddiad	Addysg a'r Gymraeg: Gweledigaeth newydd ar gyfer Cyfundrefn Addysg Drochi tuag at 2032 a thu hwnt
Dyddiad y cyfarfod	23 Mawrth 2023
Awdur	Rhys Glyn
Pennaeth y Gyfundrefn Addysg Drochi	Rhys Glyn
Aelod Cabinet Perthnasol	Cynghorydd Beca Brown

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

1.1 Cyflwynir yr adroddiad yma ar gais aelodau'r Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi.

1.2 Drwy gyfrwng yr adroddiad yma, cyflwynir gwybodaeth gefndirol am weledigaeth y gyfundrefn addysg drochi, ynghyd â darparu atebion i gwestiynau'r craffwyr a dderbyniwyd ymlaen llaw am drefniadau'r ddarpariaeth addysg drochi yng Ngwynedd.

2. CEFNDIR

2.1 Ar 10 Mehefin 2021, daethpwyd gerbron y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi gyda:

- Gweledigaeth a chyfundrefn addysg drochi arfaethedig newydd ar gyfer Gwynedd
- Copi o Adroddiad crynodol: Cynllun Peilot Canolfannau Iaith Gwynedd at ddibenion cyfeirio.

Ceir copi o'r adroddiad a'r atodiadau drwy ddilyn y dolenni isod:

[Adroddiad Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi](#)

[Atodiad 1](#)

[Atodiad 2](#)

2.2 Yn dilyn hynny, ar 6 Gorffennaf 2021 aethpwyd gerbron y Cabinet yn gofyn iddynt gymeradwyo gweledigaeth "Cyfundrefn Addysg Drochi tuag at 2032 a thu hwnt", ac ei weithredu, gan gynnwys buddsoddi £1.1 miliwn o arian cyfalaf addysg Gymraeg Llywodraeth Cymru er mwyn sefydlu safleoedd addysg drochi o'r newydd yn Nhywyn a Bangor, ynghyd â gwella'r cyfleusterau presennol ym Mhorthmadog yn unol â'r adroddiad.

Ceir copi o'r adroddiad a'r atodiadau perthnasol drwy ddilyn y dolenni isod:

[Adroddiad Cabinet](#)

[Atodiad 1](#)

[Atodiad 2](#)

[Atodiad 3](#)

3. CWESTIYNAU'R CRAFFWYR

3.1 Pam nad oes gan Wynedd gynllun yn ei le i sicrhau bod dilyniant trochi i blant sy'n symud o gylchoedd meithrin i ysgolion cynradd? Nid yw plant yn cael eu gyrru i Ganolfannau Trochi nes iddynt gyrraedd blwyddyn 2.

Nod y Polisi Iaith yw sicrhau bod holl ddisgyblion y sir yn meddu ar sgiliau ieithyddol priodol yn y Gymraeg a'r Saesneg. Yr un yw'r disgwyliad ar gyfer pob un o'r ysgolion. Fel rhan o'r polisi, mae'r Cylchoedd Meithrin o dan arweiniad y Mudiad Meithrin a'r Awdurdod o safbwynt darpariaeth addysg feithrin a'r Cyfnod Sylfaen yn gweithredu egwyddorion trochi er mwyn sicrhau y bydd plant o oedran cynnar iawn yn caffael y Gymraeg cyn gynted â phosibl, neu'n meithrin eu hyder a'u sgiliau ymhellach yn y Gymraeg. Disgwylir felly fod plant meithrin hyd at 7 oed yn cael eu trochi yn y Gymraeg yn gwbl naturiol o fewn darpariaeth y Cylchoedd Meithrin a darpariaeth prif lif Cyfnod Sylfaen ein hysgolion yma yng Ngwynedd. Dyma sydd i gyfrif nad yw disgyblion yn cael eu cyfeirio at y Gyfundrefn Drochi nes iddynt gyrraedd Blwyddyn 2.

3.2 Yn flaenorol, deallaf bod Canolfannau Iaith yn trochi plant am wythnos gyfan. Mae Môn yn parhau i drochi 5 diwrnod yr wythnos. Bellach, yng Ngwynedd, mae plant yn dod nol i'r ysgolion am rai dyddiau'r wythnos. Pam eich bod wedi newid y drefn flaenorol?

Gellir crynhoi'r prif achos dros newid a'r angen am weledigaeth newydd ar gyfer y gyfundrefn addysg drochi yng Ngwynedd i'r meysydd canlynol, ac ymhelaethir ymhellach arnynt isod:

- Rhoi anghenion y dysgwyr yn ganolog
- Cyfoesi a moderneiddio'r ddarpariaeth
- Gweithio mewn partneriaeth
- Cyfle i greu amgylchedd dysgu o'r radd flaenaf
- Cyfleoedd newydd yn sgil COVID-19
- Dysgu gwersi o'r Cynllun Peilot a weithredwyd ar gais y Cabinet

Rhoi anghenion y dysgwyr yn ganolog

- Yr angen i'r gyfundrefn hyrwyddo cyflawniad a lles newydd-ddyfodiaid Gwynedd i gaffael y Gymraeg tra ar yr un pryd gadw cysylltiad gyda'u hysgol leol a'u cyfoedion.
- Yr angen i'r gyfundrefn allu cynorthwyo rhieni a gofawyr i ddeall gwerth addysg Gymraeg a'u cynorthwyo i gefnogi eu plant.

Cyfoesi a moderneiddio'r ddarpariaeth

- Yr angen i'r gyfundrefn ymateb i anghenion y dysgwyr a'r cwricwlwm.
- Yr angen i fuddsoddi yn yr is-adeiledd ar gyfer y gyfundrefn gan gynnwys adnoddau digidol.

Gweithio mewn partneriaeth

- Yr angen i'r Adran Addysg ac ysgolion fod yn gweithio mewn partneriaeth gan gydberchnogi'r gyfundrefn addysg drochi.
- Yr angen i'r gyfundrefn addysg drochi allu rhoi arweiniad, cefnogaeth ac adnoddau i ysgolion i'w galluogi i gefnogi dysgwyr i wneud cynnydd pellach o safbwynt eu hyder/sgiliau yn y Gymraeg.

Cyfle i greu amgylchedd dysgu o'r radd flaenaf

- Cyfle i fuddsoddi £1.1 miliwn o grant cyfalaf addysg Gymraeg Llywodraeth Cymru yn y gyfundrefn addysg drochi gan wella'r amgylchedd dysgu a'r is-adeiledd.

Cyfleoedd newydd yn deillio o COVID-19

- Darpariaeth addysg gyfunol h.y. bu i'r Canolfannau Iaith ddarparu addysg gyfunol yn sgil y cyfnodau clo niferus, sef dysgu wyneb yn wyneb yn yr ysgol, sesiynau dysgu byw drwy Teams, ynghyd â gwaith ar Google Classrooms. Bu i hyn gael ei gydnabod fel arfer rhagorol gan Estyn.
- Yr ysgolion yn galw am arbenigedd addysg drochi ac adnoddau i gefnogi'r Gymraeg i gael ei ledaenu ar draws y gyfundrefn.

Gwersi a ddysgwyd yn sgil y Cynllun Peilot

- Bu i'r peilot amlygu'r angen i ystyried lles y dysgwyr, a chadw cysylltiad gyda'u cyfoedion; nifer yn ei chael hi'n anodd i ymdoddi'n ôl i'w hysgol leol ar ôl cyfnod mewn Canolfan.
- Yr angen i gryfhau'r berthynas gydag ysgolion i alluogi cynnydd pellach o ran cefnogaeth i ddatblygiad iaith.

3.3 *Pan fo plant sydd wrthi'n cael eu trochi mewn Ganolfan yn mynd yn ôl i'r ysgolion am ddiwrnod neu fwy yr wythnos, ym mha fodd y byddent yn cael eu trochi ymhellach yn yr ysgolion?*

Mae dysgwyr yn dychwelyd i'r ysgolion prif lif bob dydd Gwener. Bydd staff y Gyfundrefn yn treulio un sesiwn/gwers yn eu cefnogi yn eu dosbarth. Mae lefel y gefnogaeth yn amrywio a hynny yn dibynnu ar yr unigolion a'u dosbarth. Mewn rhai ysgolion mae'r athrawon yn gofyn am gefnogaeth o fewn y dosbarth i helpu'r hwyrdyfodiaid i ymdopi a thasg drawsgwricwlaidd yn y Gymraeg. Dro arall mae'r athrawon dosbarth yn anfon y plentyn ynghyd â chriw o ddisgyblion fyddai hefyd yn elwa o'r gefnogaeth i ystafell ar wahân i ymarfer patrymau- chwarae gemau penodol i atgyfnerthu geirfa, patrwm neu gystrawen. Yn ogystal mae staff y canolfannau yn paratoi gweithgareddau penodol yn seiliedig ar yr hyn ddysgwyd yn y ganolfan yn ystod yr wythnos. Mae hwn yn gyfle i'r plentyn gymhathu ei fedrau ieithyddol ar lefel syml i ddechrau ac mae hyn hefyd yn gyfle i'r athro dosbarth gael mynediad at adnoddau sydd yn addas i blant eraill hefyd o fewn eu dosbarthiadau. Mae'r ymweliadau cyson hyn yn gyfle i'r athrawon yn y prif lif a chyfoedion yr hwyrdyfodiaid ddod i ddeall y broses drochi a gweld datblygiad a chynnydd y plant dros dreigl amser. Mae'n gyfle hefyd i'r unigolion fagu hyder ac arfer hefo'r Gymraeg tu allan i furiau'r ganolfan. Mae'r staff yn y canolfannau yn cyflwyno'r iaith mewn modd gweledol gan ddefnyddio llawer o ystumiau a mynegiant gwahanol i gyfleu ystyr – mae dychwelyd i'r ysgolion prif lif yn raddol yn gyfle i'r dysgwyr ddod yn fwy annibynnol dros amser a cheisio ymdopi'n raddol heb yr holl sgaffaldiau sydd ganddynt yn yr unedau iaith.

3.4 *Beth yw hyd a lled hyfforddiant 'dull trochi' a geir athrawon cynradd a chymorthyddion?*

3.5 *A yw athrawon yn defnyddio ac yn arddel y 'dull trochi' ynteu ydynt yn parhau i ddefnyddio'r dull 'brechdan' sy'n defnyddio Saesneg yn helaeth?*

Yn yr ysgolion cynradd mae'r rhan fwyaf o athrawon yn defnyddio dulliau trochi effeithiol. Ar ddechrau'r flwyddyn addysgol cynhaliwyd hyfforddiant penodol ar gyfer athrawon a chymorthyddion Cyfnod Sylfaen pob ysgol ymhob clwstwr o fewn y sir. Seiliwyd yr hyfforddiant ar egwyddorion trochi llwyddiannus yn Adroddiad Estyn: '*Addysg Drochi Gymraeg-Strategaethau a dulliau i gefnogi dysgwyr 3-11 mlwydd oed.*' Yn ystod yr hyfforddiant roedd athrawon yr unedau iaith yn modelu'r egwyddorion fesul un ac yn dangos enghreifftiau o sut i'w defnyddio yn effeithiol. Yn ogystal rhannwyd cynllun Llafaredd yn y Gymraeg yn mapio taith ieithyddol ar draws Cam Cynnydd 1 a 2. Fel dilyniant i'r hyfforddiant hwn byddwn yn cynnal sesiwn ar gyfer athrawon CA2 gan ehangu ar y cynllun i gynnwys Cam Cynnydd 3.

3.6 **A yw athrawon yn gwneud gwir ddefnydd o'u gallu i gyfeirio plant (ac eithrio hwyr ddyfodiad) i gael eu trochi?**

- **Oes ystadegau blynyddol o faint o blant (ac eithrio hwyr ddyfodiad) y mae pob ysgol yn eu cyfeirio at y Gyfundrefn Drochi a faint o'r plant rheini aeth i Ganolfannau Trochi?**
- **Os nad yw athrawon yn cyfeirio fawr ddim at y Gyfundrefn Drochi, pa fath o anogaeth pellach y mae'r Cyngor yn credu y dylid ei roi er mwyn sicrhau bod athrawon yn newid eu harferion?**
- **Beth ydi hyd a lled y Gloywi Iaith y mae'r Canolfannau Iaith yn ei gynnig i 'ddysgwyr prif lif'?**
- **Pa fesuryddion y mae Cyngor, Ysgolion a'r Canolfannau yn eu defnyddio er mwyn sicrhau bod y Gloywi Iaith wedi bod yn llwyddiannus?**

Prif bwrpas y Canolfannau Iaith ers eu sefydlu yn 1984 yw i gefnogi dysgwyr sy'n newydd-ddyfodiaid i gaffael y Gymraeg drwy drochi dwys. Serch hynny, mae staff y Canolfannau Iaith dros y blynyddoedd wedi ymateb i alwadau o bryd i'w gilydd gan ysgolion am gymorth i ddatblygu neu roi hwb i sgiliau llafaredd dysgwyr nad ydynt yn newydd-ddyfodiaid. At hyn, bu i ganolfan iaith Cefn Coch gynnal cwrs Gloywi iaith yn nhymor yr haf o bryd i'w gilydd, a hynny mewn ymateb i'r galw gan ysgolion yr oedd y ganolfan yn eu gwasanaethu, gyda ffocws penodol ar ddysgwyr Blwyddyn 6 a oedd yn trosglwyddo i'r ysgol uwchradd.

Ystadegau niferoedd dysgwyr gyfeiriwyd i Fforwm Mynediad Ebrill 2022-2023

Asesiad Gwaelodlin dysgwyr fynychodd yr Unedau Iaith	Dim Cymraeg o Gwbl- newydd symud i Wynedd.	Gwybodaeth elfennol iawn e.e. dyddiau'r wythnos, ambell liw- Wedi treulio llai na 6 mis yng Ngwynedd	Yn deall Cymraeg ond yn ddihyder iawn. Wedi treulio mwy na blwyddyn yma yng Ngwynedd ac o fewn y system addysg.
Tymor yr Haf 2022	22%	19%	59%
Tymor yr Hydref 2022	58%	12%	30%
Tymor y Gwanwyn 2023	58%	27%	15%

4. DATBLYGIADAU'R GYFUNDREFN ADDYSG DROCHI

4.1 Cynllun ABERWLA

Cychwynnwyd ar y cynllun hwn hefo cyllid grant Refeniw Trochi Llywodraeth Cymru yn 2021-2022. Comisiynwyd Anni Llŷn, awdures a chyn fardd plant Cymru i ysgrifennu Cynllun Trochi newydd ar gyfer hwyrdyfodiaid y sir. Roedd hwn yn gyfle gwych i gyfoesi'r cynllun presennol o fewn y canolfannau iaith oedd yn dyddio'n ôl i wythdegau'r ganrif ddiwethaf ond a oedd hefyd yn arloesol yn ei ddydd. Mae derbyn grant Trochi Llywodraeth Cymru wedi ein galluogi fel Cyfundrefn Addysg Drochi i ymgorffori elfennau o'r cynllun newydd ar blatfform rhithiol digidol sy'n rhoi gwedd cwbl newydd ac arloesol i'r gwaith. Animated Technologies, cwmni animeiddio o M Sbarc Gaerwen sydd wedi bod yn gweithio'n ddiwyd hefo ni i wireddu'r weledigaeth hon.

Mae'r cynllun mae Anni wedi ei greu yn llawn adeiladau creadigol e.e. Garej, Caffi Huw Panad a siop gajets ynghyd â chymeriadau diddorol. Y nod i'r dyfodol felly yw creu rhain i gyd yn ddigidol ar y plattform rhithiol er mwyn cyfoethogi profiadau'r dysgwyr wrth gaffael y Gymraeg. Mae cais am arian pellach ar ran yr Adran wedi ei gymeradwyo gan Lywodraeth Cymru i ddatblygu'r prosiect hwn i'w lawn botensial. Byddwn yn parhau i gydweithio hefo 'Animated Technologies' a Phrifysgol Bangor i ymestyn yr adnodd arloesol a chwildroadol hwn ym maes trochi iaith. Bydd yr adnodd yn meithrin agweddau iach tuag at y Gymraeg fel iaith bob dydd a iaith fyw gan gefnogi ein hwyrdyfiaid ni yma yng Ngwynedd ond ar gael i'w ddefnyddio led led Cymru! Mae'r Llywodraeth eisoes wedi cynyddu'r grant trochi i Wynedd o £150,000 er mwyn rhannu'r prosiect yn genedlaethol ac mae gwaith yn mynd rhagddo hefo 3 Awdurdod Lleol i dreialu'r adnodd addysgol. Dyma gyfnod cyffrous iawn i ni yma yng Ngwynedd ym maes trochi iaith ac edrychwn ymlaen i lansio'r Cynllun gorffenedig ar y plattform rhithiol yn Eisteddfod Genedlaethol Cymru Llŷn ac Eifionydd ym Moduan yn 2023.

4.2 Prosiect Trochi Cyfnod Sylfaen Dalgylch Bangor

Mae derbyn y grant trochi gan Lywodraeth Cymru hefyd wedi caniatáu i ni gyflogi athrawes dros 3 blynedd i weithredu fel athrawes ymestyn allan i ddarparu gwasanaeth trochi Cymraeg i wreiddio hanfodion trochi iaith yn y Cyfnod Sylfaen mewn ardaloedd mwy Seisnigedig o'r Sir e.e. Bangor – ac yn benodol Ysgol Ein Harglwyddes. Rôl yr athrawes yw cyd-gynllunio, hyfforddi ac addysgu ar y cyd yng nghyd-destun hanfodion trochi iaith. Mae hi yn cyflwyno patrymau iaith trochi priodol i bob dosbarth yn y Cyfnod Sylfaen yn Ysgol Ein Harglwyddes ac yn modelu cynllunio ieithyddol ar draws y Meysydd Dysgu a Phrofiad, ac yn gweithredu'r cynlluniau rheini o fewn yr ardaloedd er mwyn sicrhau cyfleoedd i'r dysgwyr atgyfnerthu'r patrymau iaith mewn cyd destunau amrywiol e.e Patrymau iaith- cam cynnydd 1 a 2.

Yn ddi-os mae'r buddsoddiad hwn yn cyfrannu at ymrwymiad yr Adran Addysg i gynyddu'r ddarpariaeth Gymraeg yn Ysgol Ein Harglwyddes gan felly weithredu ar ofynion y broses gategoreiddio ieithyddol ysgolion anstatudol. Gwaddol y buddsoddiad hwn dros dreigl amser yw y bydd hyder a hyfedredd y staff i addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg yn cynyddu'n sylweddol. Yn ogystal bydd y prosiect yn gynllun darpariaeth drochi ar gyfer y dyfodol. Bydd mewnbwn yr athrawes hefyd yn fodd i ddechrau'r broses o newid delwedd a diwylliant yr ysgol a hyn yn ystod cyfnod o baratoi i symud i adeilad newydd yng Nglanadda yn sgil buddsoddiad o'r rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy. Bydd yr athrawes hefyd yn gyfrifol am sefydlu partneriaeth hefo Ysgol Santes Helen yng Nghaernarfon sydd hefyd yn Ysgol Gatholig ond yn ysgol naturiol cyfrwng Cymraeg i rannu arfer da a hybu cydweithio i ddarparu profiadau cwricwlaidd ac all-gwricwlaidd o fewn yr ysgolion ffydd.

4.3 Pecyn Cefnogi Dysgwyr bl 5 a 6 i'w hannog i ddewis dilyn llwybr Addysg Gymraeg wrth drosglwyddo i'r Uwchradd yn nhalgylch Bangor.

Yng nghlwtwr Bangor mae gennym glwtwr o ysgolion cynradd yn bwydo dwy ysgol uwchradd sef Tryfan a Friars. Yn draddodiadol mae Tryfan wedi bod yn derbyn plant sydd yn hyderus ddwyieithog ac yn awyddus i ddilyn llwybr addysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Ar y llaw arall mae Friars wedi darparu addysg ddwyieithog gyda'r pwyslais o blaid y Saesneg. Yn y broses gategoreiddio bresennol mae Tryfan yn syrthio i gategori 3 a Friars i 3T. Mae

amrywiaethau ieithyddol o fewn ysgolion cynradd y dalgylch yn bodoli hefyd er bod pob un ohonynt ag eithro Ysgol Ein Harglwyddes yn syrthio i gategori 3 yn naturiol. Yng ngoleuni hyn mae gennym fel Awdurdod gynlluniau strategol i annog a chyfeirio mwy o ddysgwyr i ddewis llwybr addysg cyfrwng Cymraeg. Ein nod felly hefo'r prosiect hwn yw cynyddu'r nifer o ddysgwyr dros dreigl amser 3 blynedd sy'n dewis dilyn llwybr Cyfrwng Cymraeg wrth drosglwyddo i'r uwchradd ym Mangor. Bydd gwireddu'r nod hwn yn cyfrannu tuag at Ddeilliant 3 CSGA Gwynedd sef 'mwy o blant yn parhau i wella eu sgiliau Cymraeg wrth drosglwyddo o un cyfnod o'u haddysg statudol i un arall.

Bydd buddsoddiad Trochi Grant Llywodraeth Cymru 2022-2025 yn ein galluogi i sefydlu partneriaethau hefo Urdd Gobaith Cymru, Sbarduno a Chwmni'r Fran Wen i gynnig darpariaeth benodol i ddisgyblion blwyddyn 5 a 6 ysgolion targed, dalgylch Bangor.

Byddwn yn cynnig arlwy ddiddorol, cyffrous ac apelgar dros ddau dymor i'r disgyblion dros dreigl amser i ennyn eu diddordeb trwy gyfrwng y Gymraeg a gwella ac atgyfnerthu eu medrau yn y Gymraeg i fod yn hyderus i allu dilyn llwybr addysg uwchradd cyfrwng Cymraeg wrth drosglwyddo o'r cynradd i'r uwchradd ond hefyd gwreiddio eu hawydd i wneud hynny gan weld y manteision addysgol, cymdeithasol ac economiadd.

4.4 Pecyn pontio o'r Canolfannau iaith yn ôl i'r fam ysgol.

Yn dilyn sefydlu'r Gyfundrefn Addysg Drochi ar ei newydd wedd yma yng Ngwynedd rydym wedi ailstrwythuro'r cwrs i hwyrddyfodiaid a phlant sy'n ddihyder yn y Gymraeg o fewn ein canolfannau iaith. Bellach rydym yn cynnig cwrs cynradd ac uwchradd 4 diwrnod yr wythnos dros gyfnod o 10 wythnos. O wneud hyn mae'n ein galluogi i gynnig cefnogaeth a gwasanaeth ôl ofal i'r plant wrth iddynt ddychwelyd i'w mam ysgol yn gyson. Rhydd hyn gyfle iddynt gadw mewn cysylltiad hefo'u ffrindiau a hefyd ymgyfarwyddo hefo'r hyn sy'n digwydd yng nghyd destun cwricwlaidd eu dosbarth. Yn ogystal mae'r diwrnod pontio hwn yn hyrwyddo'r cyswllt a'r berthynas rhwng staff yr unedau iaith â staff ysgolion prif lif. Er mwyn hwyluso trefniadau a chynnig y gefnogaeth orau i'r dysgwyr rydym wrthi yn creu pecyn cynhaliaeth i gefnogi'r dysgwyr yn y prif lif yn ystod y cwrs trochi.

Mae'r pecyn o adnoddau trawsgwricwlaidd yn seiliedig ar egwyddorion trochi ac yn cynnig cyfleoedd cyson i'r dysgwyr ymarfer ac atgyfnerthu patrymau iaith, cystrawen a geirfa.

Mae'r pecyn ar gael ar blatfform digidol Hwb ar ffurf dosbarth gwgl sydd yn adnodd cyfarwydd i'n hathrawon yn y canolfannau a'r ysgolion. Diwyg digidol sydd i'r adnodd a'r ddarpariaeth yn eang ac yn amlgyfrwng i sicrhau profiadau cyfoethog i'r hwyrddyfodiaid a'u cyfoedion yn y prif lif i gaffael ac atgyfnerthu patrymau iaith a geirfa.

5 CAMAU NESAF AR GYFER Y GYFUNDREFN ADDYSG DROCHI

5.1 Dros y blynyddoedd nesaf, byddwn yn:

- Lledaenu prosiect rhithiol Aberwla yn genedlaethol.
- Llunio cyrsiau byr yn ystod diwedd tymor yr haf a dechrau tymor yr Hydref yn benodol ar gyfer dysgwyr sy'n pontio o'r cynradd i'r uwchradd.
- Parhau i feithrin medrau ymholi proffesiynol ymhlith staff y Gyfundrefn i wrth greu astudiaethau achos yng nghyd-destun Trochi fel datblygiad pellach i'r Gweminarau ddatblygyd yn 2022

6 ARGYMHELLION

6.3 Gofynnir i'r aelodau:

- gyflwyno unrhyw sylwadau ar y ddarpariaeth addysg drochi yng Ngwynedd, a'r camau nesaf ar gyfer cyfundrefn addysg drochi Gwynedd.

Eitem 7

PWYLLGOR	Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi
TEITL YR ADRODDIAD	Cynllunio'r Gweithlu
DYDDIAD Y CYFARFOD	23ain i Fawrth 2023
ARWEINYDD PROSIECT	Ian Jones, Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol
AELOD CABINET	Cynghorydd Menna Jones

Crynodeb

1. Mae'r adroddiad hwn yn rhoi trosolwg o sefyllfa'r Cyngor mewn perthynas â recriwtio a chadw staff. Mae'n cyfeirio at yr heriau dros y misoedd diwethaf a'r camau sydd eisoes yn cael eu cymryd i fynd i'r afael â'r sefyllfa.
2. Yn ehangach, mae'r adroddiad hefyd yn rhoi trosolwg o amcanion hirdymor y Cyngor ar gyfer cynllunio'r gweithlu.

Cefndir

3. Yn ystod 2022, roedd yr wybodaeth ddiweddaraf ar lefel Prydain ar nodweddion y farchnad lafur, yn ogystal â rhagolygon holiaduron ehangach gan sefydliadau fel y Sefydliad Siartredig ar gyfer Personél a Datblygiad (*CIPD*), yn dangos yn glir fod yna broblemau yn datblygu ym mhob rhan o'r economi mewn perthynas â recriwtio a chadw staff.
4. Er bod yr ystadegau diweddaraf yn dangos fod yna beth gostyngiad wedi bod yn nifer y swyddi gweigion yn yr economi rhwng Tachwedd 2022 a Ionawr 2023, mae'r niferoedd o swyddi sydd yn wag yn parhau i fod ymhell dros filiwn ac mae astudiaethau gan sefydliadau cyflogwyr yn dod i gasgliad y bydd cyflogwyr yn ymdrechu fwyfwy i recriwtio a chadw staff yn ystod y flwyddyn nesaf.¹
5. Mae yna gystadleuaeth bellach am staff ym mhob rhan o'r economi, ac mae hynny wedi ein taro ninnau ym maes llywodraeth leol yn Nghymru ac yn lleol yma yn Ngwynedd hefyd.
6. Mae'n bwysig i'r Cyngor fel cyflogwr sicrhau fod y bobl gywir, â'r sgiliau cywir, yn y rolau cywir a'u bod yn cael eu grymuso a'u cefnogi i gyflawni eu rôl hyd eithaf eu

¹ Noder nad yw gwasanaeth data Llywodraeth Cymru yn cynhyrchu gwybodaeth ar y nifer o swyddi gweigion sydd yn Nghymru.

gallu. Mae'n hymdrechion i sicrhau hyn i gyd yn cwmpasu'r gweithgareddau canlynol:

Recriwtio y bobl iawn

- Defnyddio a dod o hyd i ddulliau creadigol i ddenu gweithwyr newydd i'r Cyngor, gyda ffocws clir ar gydraddoldeb ac amrywiaeth.
- Canolbwyntio ar brofiad yr ymgeisydd, trwy wella prosesau recriwtio.
- Recriwtio i werthoedd y Cyngor, yn ogystal â gofynion proffesiynol.

Cadw staff talentog

- Gwerthfawrogi sgiliau, yr wybodaeth a llwyddiannau staff y Cyngor, trwy barhau i amlygu'r pecynnau buddion eang sydd ar gael.
- Swydd ddisgrifiadau clir, sydd yn cynnig sail i sgysiau gwerthuso da datblygiad parhaus.

Datblygu delwedd y cyflogwr

- Adnabod beth sydd yn gwneud y Cyngor yn unigryw fel cyflogwr, gan gynnwys ei werthoedd.
- Dangos, trwy wahanol ddulliau, beth ydi'r rhesymau pam fod gweithwyr y Cyngor yn falch o fod yn rhan o'r tîm e.e. nodweddion y Sir, yr iaith Gymraeg, trefniadau gweithio'n hyblyg.

7. Yn ddiweddar, bu i'r tîm adnoddau dynol gynnal ymarferiad i ddadansoddi'r sefyllfa swyddi gwag o fewn y Cyngor hwn. Seiliwyd y dadansoddiad ar wybodaeth fel ag yr oedd y sefyllfa ym mis Ionawr 2023. Dylid fodd bynnag gadw mewn cof fod y sefyllfa yn symud yn gyflym a chyson, ac felly ni ddylid dibynnu ar yr ystadegau hyn fel ffeithiau diymwad ar eu pen eu hunain.
8. Ym mis Ionawr, roedd cyfanswm o hyd at 200 o swyddi sydd yn cael eu hystyried fel rhai parhaol ar strwythur y Cyngor yn wag. Ar ffurf canran, mae hynny yn golygu fod oddeutu 4% o swyddi'r Cyngor yn wag bryd hynny. Yn ychwanegol i hynny, roedd oddeutu 55 o swyddi sydd yn cael eu hadnabod fel rhai dros dro yn wag. Fel cyfanswm cyfan felly, gellir ystyried bod oddeutu 5% o swyddi'r Cyngor yn wag yn ystod mis Ionawr eleni.
9. Nid yw'r ffigwr hwn yn cynnwys staff a gyflogir yn uniongyrchol yn ein hysgolion. Nid yw'n dilyn chwaith fod pob un o'r 255 o swyddi hynny yn rhai llawn amser. Dylid cadw mewn cof hefyd nad yw'r Cyngor yn gyson hysbysebu a cheisio llenwi 255 o swyddi ar un adeg. Yn wir, wrth gasglu'r wybodaeth ar gyfer yr adroddiad hon eglurodd sawl un wrthym eu bod ar hyn o bryd yn ystyried yr angen i lenwi rhai swyddi, unai am eu bod yn ystyried a ddylid adolygu dyletswyddau a chyfrifoldebau swydd neu am eu bod yn pwylo o ganlyniad i'r pwysau cyllidol sydd yn wynebu adrannau'r Cyngor ar hyn o bryd.

10. Fel y cyfeirir ato yn gynnar yn yr adroddiad, prin iawn yw'r wybodaeth sydd wedi ei chyhoeddi sydd ar gael i'n cynorthwyo i gymharu y ffigwr 5% hwn â chyrff cyffelyb, ond i roi rhywfaint o syniad ddiwedd Medi 2022 cyhoeddodd y Gwasanaeth Iechyd yn Lloegr fod y gyfradd swyddi gwag yn eu gwasanaethau hwy yn 11.9% (mewn sefydliad llawer mwy wrth reswm).
11. Manylir ar rai o'r bylchau allweddol a adnabuwyd ym mis Ionawr yn Atodiad 1.
12. Ar yr un pryd gwnaethpwyd dadansoddiad o'r niferoedd ceisiadau am swydd y derbyniodd y Cyngor rhwng y 1af o Ebrill a'r 3ydd o Dachwedd 2022. Ar gyfartaledd ar draws y Cyngor derbyniwyd tua 2 gais am bob swydd yn ystod y cyfnod dan sylw. Er mwyn ceisio gosod y ffigwr hwn mewn cyd-destun, nododd cwmni adnoddau dynol XpertHR fod cyflogwyr yn Nghymru yn ystod 2021 yn denu 14 cais ar gyfartaledd ar gyfer pob swydd (er dylid cadw mewn cof fod y ffigwr yn un cyffredinol iawn, gyda amrywiaeth mawr yn bosib fesul swydd a sefydliad).
13. Mewn sefydliad mor fawr ac amrywiol a'r Cyngor mae'r darlun yn un cymhleth ond mae'r ystadegau uchod yn gosod cyfeiriad i ni ar gymryd camau i fynd i'r afael â'r sefyllfa. Mae gwaith pellach yn cymryd lle i ddadansoddi pa adrannau a gwasanaethau yn union sydd yn dioddef o niferoedd isel o geisiadau, a bydd hynny yn cael ei fwydo i mewn i'n cynlluniau recriwtio ni o fewn y fframwaith y manylir arni ym mharagraff 6 uchod.
14. Wedi dweud hynny, mae yna arwyddion fod y gwaith yn y maes hwn yn dechrau yn dwyn ffrwyth. Mae'r data canlynol ar hysbysebion swyddi, yn benodol y gostyngiad yn nifer y swyddi sydd yn cael eu hysbysebu, yn atgyfnerthu'r arwyddion hynny.

Mis	Nifer swyddi hysbysebwyd	Nifer o benodiadau	Canran
Mai '22	101	37	36%
Mehefin '22	110	38	34.5%
Gorffennaf '22	73	34	46.5%
Awst '22	87	44	50%
Medi'22	97	19	19%
Hydref '22	89	50	56%
Tachwedd '22	83	23	27%
Rhagfyr '22	61	14	22%
Ionawr '23	49	23	47%

Dyma ddata y byddwn yn cadw golwg gyson arno dros y misoedd nesaf, er mwyn ceisio mesur yr ymdrechion i lenwi swyddi.

Trosiant

15. Yn gyffredinol, nid oes posib dweud i sicrwydd pa lefel o drosiant staff sydd yn andwyol i berfformiad sefydliadau, ac i raddau gall rhywfaint o drosiant fod yn iach. Mae'n dibynnu pa mor hawdd y gellir canfod staff o'r newydd pan fo unigolion yn gadael, a pha swyddi sydd yn gweld problemau gyda trosiant. Pan fo'r sgiliau hynny yn rhai arbenigol, yn brin, a'r pwll ar gyfer recriwtio yn llai na'r hyn a fyddai ar gael i gyflogwyr eraill, yna gall colli un neu ddau o unigolion fod yn boenus i wasanaeth am gyfnod.

16. Mae'r wybodaeth ddiweddaraf ar drosiant staff ar lefel Cyngor cyfan fel a ganlyn:

Byddwn yn cynhyrchu ffigwr trosiant ar gyfer 2022/23 yn ystod y flwyddyn gyllidol newydd, ond mae'r lefelau yn gymharol gyson, ac ar yr wyneb yn awgrymu nad oes problem fawr yma o ran y niferoedd sydd yn gadael y gweithlu. Wedi dweud hynny, gallwn ddod i gasgliad mai'r her i ni ydi canfod staff o'r newydd, o ystyried natur arbenigol rhai o'n meysydd gwaith a maint y pwll recriwtio.

17. Er mwyn dysgu mwy am y rhesymau pam fod gweithwyr yn gadael y Cyngor, rydym erbyn hyn ar fin rhoi trefniant holiaduron a chyfweliadau gadael o'r newydd yn ei le. Bu peth oedi ar ddatblygiad y trefniadau newydd, a'r gobaiith gwreiddiol oedd y byddent yn eu lle dros fisoedd y gaeaf. Bellach, mae'r problemau oedd yn bodoli wedi eu datrys a bydd staff a rheolwyr yn clywed mwy am y trefniadau dros yr wythnosau sydd i ddod.

18. Bydd yr holl wybodaeth uchod o fudd i swyddogion adnoddau dynol a thimau rheoli adrannau ddeall yn well sut i fynd i'r afael â phroblemau denu a chadw staff.

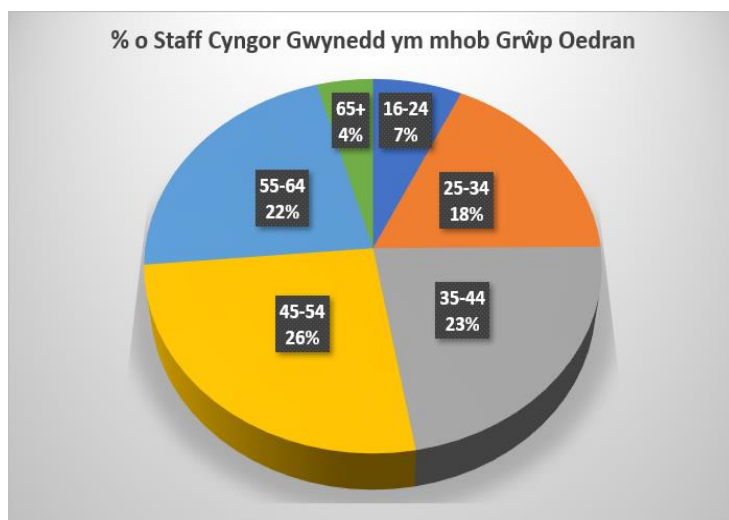
19. Mewn sefyllfa cwbl argyfyngus o geisio recriwtio, mae gan y Cyngor y gallu i ddefnyddio mesur pris y farchnad, unai i geisio denu ymgeiswyr am swyddi, neu i gadw pobl yn y gweithlu. O dan y mesur hwn, telir swm ychwanegol o gyflog ar ben y cyflog sylfaenol ar gyfer y swydd, a hynny am gyfnod penodol o amser. Dim ond mewn amgylchiadau cwbl eithriadol y defnyddir y mesur hwn, ac mae'n rhaid bod achos busnes cadarn dros ystyried cymryd y cam, gan gynnwys data am gyflogau

swyddi cyffelyb gan gyflogwyr eraill. Mewn gwirionedd, nid yw talu swm pris y farchnad yn ateb tymor hir i faterion recriwtio, ond mae'n fecanwaith sydd ar gael i ni mewn sefyllfa anodd iawn.

Prosiect Cynllunio'r Gweithlu

20. Tra bod yna faterion denu staff i'w datrys ar hyn o bryd, mae "Cynllunio'r Gweithlu" yn flaenoriaeth gwella corfforaethol yn Nghynllun y Cyngor ar gyfer 2023 – 2028. Y nod ydi sicrhau fod gennym gyflenwad digonol o staff cymwys i'n galluogi i ddarparu gwasanaethau i drigolion y Sir, a bod modd i ni sicrhau fod y cyflenwad hwnnw yn ei le yn yr hirdymor. Mae hynny yn golygu cefnogi timau'r Cyngor i fod yn rhagweithiol wrth gynllunio eu gweithluoedd gan felly dros amser osgoi problemau recriwtio tymor byr.
21. Un ffactor bwysig i'w ystyried wrth gynllunio'r gweithlu ydi proffil oedran ein staff. Mae'r siart ganlynol yn dangos y proffil oedran mwyaf diweddar ar gyfer gweithlu'r Cyngor:

PROFFIL OEDRAN

Band oedran	Nifer o unigolion
16 – 24	422
25 – 34	1097
35 – 44	1369
45 – 54	1607
55 – 64	1348
65 +	265

22. Mae dros chwarter o weithlu'r Cyngor dros 55 mlwydd oed, a'r perygl â hynny ydi'r posibilrwydd y gallwn golli profiad, gwybodaeth a sgiliau gwerthfawr mewn cyfnod cymharol fyr, allai yn ei dro greu trafferthion i barhad darparu gwasanaeth. Mae'n bwysig felly bod ein gweithgareddau cynllunio'r gweithlu tymor hwy yn canolbwyntio ar gynllunio olyniaeth, dysgu a deall pa sgiliau y byddwn fel Cyngor eu hangen i'r dyfodol a datblygu arweinwyr i'r dyfodol. Dyma flas ar y gwaith tymor hwy sydd yn cymryd lle ar hyn o bryd.

- a) Prentisiaethau – Ers 2019 mae'r Cyngor yn buddsoddi mewn cynllun prentisiaethau er mwyn denu'r genhedlaeth nesaf o staff talentog i mewn i weithlu'r Cyngor. Mae'r meysydd gwaith yn cyd-fynd â gofynion sgiliau adrannau'r Cyngor, ac mae'r cynllun yn cyfrannu trwy greu cyfleoedd i bobl, o bob oed, i ddatblygu trwy fframwaith benodol sydd yn rhoi cymwysterau perthnasol a datblygu sgiliau. Ers 2019, mae dros 40 o brentisiaid wedi eu denu i'r cynllun, tra bod yna 17 o unigolion yn brentisiaid ar hyn o bryd. Mae 23 o unigolion wedi cwblhau eu prentisiaeth gyda 75% ohonynt yn cael eu penodi i swyddi â'r Cyngor. Mae'r cylch nesaf ar gyfer denu 30 o brentisiaid o'r newydd eisoes wedi dechrau.
- b) Cynllun yfory – Sefydlwyd y cynllun hwn rai blynyddoedd yn ôl, fel dull arall o fuddsoddi mewn unigolion a fyddai'n dymuno datblygu gyrfa â'r Cyngor. Ers 2017, mae 28 o hyfforddeion wedi eu penodi. Mae pob un o'r 16 sydd wedi cwblhau'r cynllun wedi derbyn cynnig o swydd â'r Cyngor. Mae yna ar hyn o bryd 11 o unigolion yn rhan o'r cynllun, a byddwn dros y 3 mis nesaf yn recriwtio 5 hyfforddai newydd.
- c) Mae yna fwyfwy o ddefnydd o ffeiriau swyddi a chysylltiadau â sefydliadau addysg er mwyn ceisio denu unigolion i gymryd diddordeb yn y cynlluniau uchod. Ar lefel mwy cyffredinol, mae yna gydweithio gyda'r Adran Economi ac Adfywio fel bo'r Cyngor yn bresennol mewn ffeiriau swyddi, gyda golwg ar ddatblygu llawer mwy ar y maes hwn yn ystod y flwyddyn sydd i ddod.
- ch) Rhaglen Datblygu Potensial – mae rhaglen beilot ar ddatblygu potensial yn ei lle, sydd yn canolbwyntio yn benodol ar ddatblygu'r gweithlu sydd eisoes yn cyfrannu i waith y Cyngor. Mae'r rhaglen yn edrych i ddatblygu pobl i ddatblygu arbenigedd neu i ddatblygu sgiliau arwain. Ymhellach i hyn, mae gan y Cyngor raglen sydd yn canolbwyntio yn benodol ar gefnogi merched i ddatblygu ar gyfer rolau arweinyddiaeth. Fel trydydd cangen i'r rhaglenni datblygu potensial, byddwn dros y misoedd nesaf yn datblygu rhaglen ddatblygu uwch arweinyddiaeth o'r newydd.
- d) Cynllun profiad gwaith – Mae rhoi cyfleoedd profiad gwaith di-dâl i unigolion yn cael ei weld fel llwybr posib arall ar gyfer denu pobl i gymryd diddordeb mewn gyrfa o fewn y Cyngor. Mae cynllun yn cael i ddatblygu a fydd yn edrych i roi cyfleoedd go iawn i unigolion gael blas ar weithio mewn gwahanol feysydd gwaith o fewn y Cyngor.
- dd) Ymchwilio i ddyfodol sgiliau a swyddi ym maes llywodraeth leol – Byddwn yn cynnal ymchwil er mwyn deall beth allai'r gofynion sgiliau fod ymhen rhai blynyddoedd. Bydd hynny yn ein galluogi i gynllunio ein anghenion staffio ymlaen llaw.

Cydraddoldeb ac Amrywiaeth

23. Mae cydraddoldeb ac amrywiaeth yn gweu trwy'r holl waith hwn. Ddiwedd 2022, bu i ni gynnal asesiad gyda chwmni cydraddoldeb *Inclusive Employers*, gyda'r bwriad penodol o dderbyn adborth ar a gwella sut mae'r Cyngor fel cyflogwr yn denu amrywiaeth o bobl i mewn i'r gweithlu. Rydym yn aros am adborth gan y cwmni, ond ein bwriad yw defnyddio'r arweiniad a dderbynnir i ddatblygu cynlluniau a fydd yn gwella sut rydym yn denu gwahanol garfannau o'r gymdeithas i gymryd diddordeb mewn ymgeisio am swyddi â'r Cyngor. Disgwylwn y bydd yr adborth yn ein cyngori ar ddelwedd y Cyngor fel cyflogwr, yn ogystal â sut i fod yn fwy cynhwysol wrth gynnwys staff mewn datblygu syniadau o'r newydd. Mae yma gyfleoedd i ehangu'r rhwyd recriwtio a chreu cyflogwr sydd yn wirioneddol groesawu ymgeiswyr o bob rhan o gymdeithas.
24. Bydd y cynlluniau presennol y cyfeirir atynt uchod, yn ogystal â datblygiadau pellach dros y blynyddoedd nesaf, yn ein galluogi i fod yn rhagweithiol wrth ddiwallu anghenion staffio i'r dyfodol.
25. Gofynnir i aelodau'r Pwyllgor nodi cynnwys yr adroddiad a chynnig sylwadau.

Manylir yma ar nifer o'r swyddi oedd yn wag erbyn diwedd Ionawr 2023. Bydd y sefyllfa wedi symud ymhellach yn y cyfamser ond mae'r wybodaeth isod yn rhoi blas o'r bylchau a oedd yn bodoli ar y pryd.

Adran Addysg (canolog – ddim yn cynnwys staff sy'n cael eu cyflogi gan ysgolion)	<ul style="list-style-type: none"> • 3 swydd Cymhorthydd arbenigol yn y maes ADY • 1 Uwch Gymhorthydd arbenigol yn y maes ADY • 1 Athro / Athrawes ADY
Adran Amgylchedd	<ul style="list-style-type: none"> • 2 Swyddog Gorfodaeth (Cynllunio) • 1 Swyddog Gorfodaeth Gwarchod y Cyhoedd (Bwyd a Diogelwch) • 1 Swyddog Gwarchod y Cyhoedd (Safonau Masnach) • 3 Swyddog Rheolaeth Adeiladu • 1 Uwch Beiriannydd Rheolaeth Datblygu
Adran Gyllid	<ul style="list-style-type: none"> • 1 Cyfrifydd Grŵp • 1 Arweinydd Grŵp • 2 Cyfrifydd Cynorthwyol • 2 Cymhorthydd Cyfrifeg • 1 Arweinydd Uned Galluogi Digidol a SMS (TG) • 1 Swyddog Trawsnewid Digidol (TG) • 1 Is-raglennwr – dadansoddwr
Adran Economi ac Adfywio	<ul style="list-style-type: none"> • 1 Rheolwr Rhaglen Adfywio • 1 Rheolwr Rhaglen Datblygu Gwynedd Wledig • 1 Swyddog Adfywio Meirionnydd • 1 Swyddog Morwrol Traethau • 1 Swyddog Traethau Porthmadog • 1 Uwch Swyddog Adfywio Strategol
Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant	<ul style="list-style-type: none"> • 17 Cymhorthydd Gofal (Preswyl) • 15 Gweithiwr Cefnogol (Anabledau Dysgu) • 33 Gofalydd Cymunedol (amcangyfrif wedi ei seilio ar gytundebau 20 awr yr wythnos) • 3 Gweithiwr Cymdeithasol • 3 Gweithiwr Gofal Cymunedol
Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd	<ul style="list-style-type: none"> • 4 Gweithiwr Cymdeithasol • 5 Gweithiwr Gofal Cymdeithasol • 5 swydd ran amser yn y maes Prosiect Ieuentid • 2 Uwch Weithiwr Cymdeithasol
Adran Priffyrdd (yn cynnwys Ymgynghoriaeth Gwynedd)	<ul style="list-style-type: none"> • 4 Gweithiwr Ffordd • 3 Peiriannydd • 3 Technegydd
Adran Tai ac Eiddo	<ul style="list-style-type: none"> • 2 Swyddog Cynnal a Chadw Aml Sgil • 1 Syrfewr Adeiladu

Tîm Arweinyddiaeth	<ul style="list-style-type: none">• 1 Rheolwr Gwasanaeth Cyfreithiol• 1 Arweinydd Tîm• 1 Cyfreithiwr Prosiectau a Chontractau• 1 Cyfreithiwr
--------------------	---

Eitem 8

CYFARFOD	PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG AC ECONOMI
DYDDIAD	23 Mawrth 2023
TEITL	Cyfarfodydd Herio Perfformiad Cyllid
PWRPAS YR ADRODDIAD	I enwebu cynrychiolydd i fynychu cyfarfodydd herio perfformiad yr Adran Gyllid
AWDUR	Bethan Adams, Ymgynghorydd Craffu

1. Mae cyfarfodydd herio perfformiad yn cael eu cynnal bob yn ail fis (ac eithrio mis Ebrill a mis Awst), fesul maes gwaith adrannau'r Cyngor. Ystyrir diweddariad ar y prosiectau blaenoriaeth sydd wedi eu cynnwys yng Nghynllun y Cyngor, mesurau perfformiad 'dydd i ddydd' ynghyd â'r gofrestr risg.
2. Rhoddir gwahoddiad i gynrychiolwyr y pwyllgorau craffu i fynychu cyfarfodydd dwywaith y flwyddyn.
3. Mae cynrychiolwyr y pwyllgorau craffu yn cael gwahoddiad er mwyn:
 - Cael blas o faint o afael sydd ar faterion perfformiad o fewn yr adrannau unigol.
 - Adnabod, os oes angen, unrhyw faterion perfformiad allai deilyngu sylw mewn pwyllgor craffu ffurfiol maes o law.
4. Disgwylir i'r cynrychiolwyr adrodd yn ôl i'r cyfarfod anffurfiol cyntaf o'r pwyllgor craffu perthnasol yn dilyn y cyfarfodydd hyn.
5. Yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 14 Gorffennaf 2022, enwebwyd cynrychiolwyr i fynychu cyfarfodydd herio perfformiad y meysydd gwaith sydd yn berthnasol i'r pwyllgor.
6. Enwebwyd y Cynghorwyr Beth Lawton ac Elin Hywel i gynrychioli'r pwyllgor yng Nghyfarfodydd Herio Perfformiad Cyllid.
7. Mae'r Cynghorydd Elin Hywel wedi sefyll i lawr o fod yn aelod o'r pwyllgor felly mae angen enwebu aelod i gynrychioli'r pwyllgor yn ei lle.
8. **Gofynnir i'r Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi enwebu aelod i gynrychioli'r pwyllgor yng Nghyfarfodydd Herio Perfformiad Cyllid.**